Viața studențească

CARPE DIEM

Dacă natura ne-ar fi înzestrat pe noi oamenii cu un cronometru care să înregistreze doar timpul trăit efectiv util, pentru noi și pentru societate, am fi rămas niște veșnici adolescenți. Dar poate că tocmai lipsa exactității a eliberat în jurul nostru un univers de frumusețe, de spectaculos, de mister. Dacă totul ar fi fost precis măsurat, determinat, clasat în canoane, istoria omenirii ar fi fost o înșiruire monotonă de valori cantitative.

Și totuși... Problema timpului uman nu este una a longevității, ci una a raportului cu lumea. Cei de mîine nu ne vor întreba cît am trăit, **ci cum, ce anume am izbutit, care este moștenirea noastră.** Întrebarea ni se adresează deopotrivă nouă, generațiilor mai tinere, fiind însăși întrebarea pe care noi am pus-o părinților și părinților părinților noștri. Important este de a concepe totul nu ca o datorie în sine, **ci ca una față de noi înșine.**

Sîntem noi, tinerii României moderne, chemați doar pentru consumul plăcut al moștenirii lăsate de înaintași? Idealurile noastre se reduc la ispita hedonistă a vieții? Timpul ne măsoară doar clipele plăcerii? Noi n-avem un timp numai pentru învățătură și muncă, un timp pentru odihnă, un timp pentru distracții, un timp de... pierdut. **Noi avem un singur timp, un timp pentru toate la un loc. Așa cum avem aceeași vîrstă. Așa cum avem același zîmbet. Așa cum avem același drum.**

Natura nu ne-a dat un cronometru, dar ne-a dat puterea de a ni-l imagina. El bate în inimă. Bate un ritm: al clipei de viață plină, omenească. A trăi nu înseamnează a împlini din cînd în cînd o vîrstă, a adăuga un an la alți ani. A trăi înseamnă a împlini în fiecare zi o vîrstă. Și nu o vîrstă care se repetă, ci una care se amplifică. A trăi nu înseamnă a te naște și a muri, ci a trăi mereu...

O zi? Un segment al timpului. Dar o veșnicie care începe frumos, ca un cîntec, într-un cuvînt, într-o floare, într-un sărut, într-o privire...

Constantin DUICA

ARMONIA ECHILIBRULUI...

Largul complex de măsuri inițiate de Partidul Comunist Român, măsuri trecute mai întîi prin filtrul înțelepciunii întregului popor, au fost investite cu votul forului suprem al republicii noastre, Marea Adunare Națională, căpătînd astfel putere de lege.

Caracteristica esențială a tuturor acestor măsuri este profunda lor fundamentare științifică, faptul că ele izvorăsc nemijlocit din necesitățile obiective ale construcției socialiste, că sînt conforme cu principiile călăuzitoare ale politicii partidului de la care nu se abat, ci, dimpotrivă, le adîncesc prin aplicarea în practică pe fundamentul noilor condiții generate de evoluția societății noastre.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român a stabilit în acest context principiile de bază ale îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale și sistematizării localităților rurale. După cum sublinia secretarul general al C.C. al P.C.R. și Președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la recenta Sesiune a Marii Adunări Naționale: aceste măsuri „izvorăsc din necesitatea punerii de acord a organizării administrativ-teritoriale cu schimbările calitative intervenite în dezvoltarea forțelor de producție și repartizarea lor geografică, cu perfecționarea relațiilor de producție, cu modificările petrecute în structura populației, în profilul, dimensiunile și condițiile de viață ale orașelor, comunelor și satelor de pe întreg cuprinsul țării".

Vechea organizare administrativă adoptată cu douăzeci de ani în urmă, în funcție de condițiile existente la nivelul acelei etape revoluționare, devenise necorespunzătoare față de cerințele actuale ale cursului urmat de societatea noastră.

Existența celor două trepte intermediare, regiunea și raionul, îngreuna relațiile dintre organele centrale și unitățile de bază, întîrzia înfăptuirea directivelor centrale, umfla aparatul administrativ și sporea cheltuielile pentru întreținerea acestuia, determinînd în același timp un volum imens de lucrări birocratice, și o mare dispersare de forțe, o serie de paralelisme și suprapuneri de atribuții.

Rezultatul pozitiv esențial al noii organizări administrativ-teritoriale legiferate de Marea Adunare Națională este apropierea conducerii centrale de unitățile locale în care se vor îndeplini de-acum nemijlocit hotărîrile partidului și statului nostru, este o adîncire sensibilă a aplicării principiului centralismului democratic în conducerea societății. Pe de altă parte, noua organizare vine să sprijine celelalte măsuri preconizate de Conferința Națională a Partidului privind perfecționarea conducerii economice, a activității întreprinderilor și instituțiilor, îmbunătățirea conducerii vieții sociale.

Este asigurat astfel cadrul geografic, juridic și administrativ favorabil dezvoltării marilor centrale industriale, sînt create bazele dezvoltării armonioase a tuturor localităților urbane și rurale, ale repartizării mai raționale a forțelor de producție și obiectivelor economice pe teritoriul țării.

În crearea județelor s-au avut în vedere, alături de condițiile geografice și social-politice, perspectivele de dezvoltare economică a diverselor localități, legăturile culturale tradiționale precum și componența națională a populației, ceea ce constituie o garanție a aplicării neabătute a prevederilor constituționale privind egalitatea în drepturi dintre oamenii muncii de toate naționalitățile; noua împărțire administrativ-teritorială a ținut seama într-o mare măsură și de caracteristicile de ordin istoric.

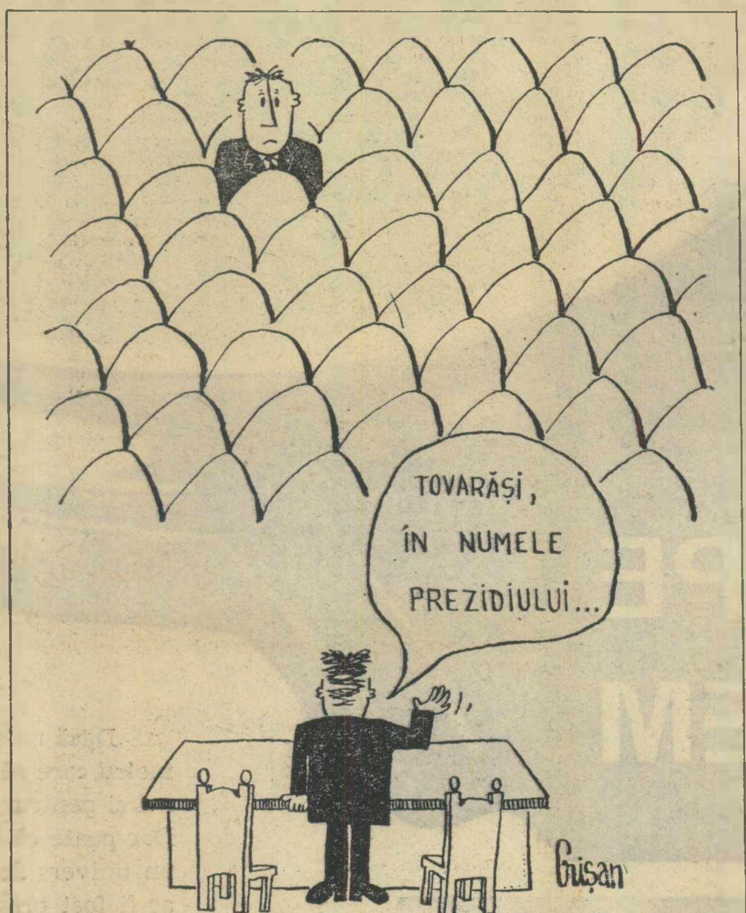
Asigurînd noi posibilități pentru manifestarea capacităților creatoare ale poporului nostru, pentru creșterea inițiativei și responsabilității organelor locale, valorificarea mai bună a potențelor materiale și umane ale tuturor orașelor și comunelor țării, organizarea administrativ-teritorială votată cu entuziasm de Marele Sfat al țării vine în același timp să reînvie astfel vechi tradiții naționale și locale.

De aceea, harta țării îți trezește de la prima vedere senzația unui echilibru armonios și stabil, a unui echilibru în același timp ofensiv, rezultat din justețea principiilor care au stat la baza noii organizări.

opinii

TRANSFIGURĂRI ȘI PERMANENTE

Cunosc oameni de artă al căror entuziasm se cere neapărat transfigurat. Realitatea devine pentru ei ca o matrice maleabilă în care se tipăresc idei. Cunosc fenomene de artă care declanșează entuziasm și care devin pentru publicul cotidian necesități, imperative majore în claviatura preocupărilor spirituale. Ele se cer la rîndul lor transfigurate și permanentizate. Cînd realitatea lor e pasageră, fulgurantă, cînd inițiative tulburătoare prin generozitate și spontaneitate nu-și găsesc spațiul și timpul diurn de materializare cetățenească, socială, ele deconcertează. Există o orgă de sunete, un instrument perfect, aș zice genial, inventat pentru timpanele sensibile ale oamenilor — care este corul „Madrigal". Magul său, un om modest, de o emotivitate hiperbolică, de profundă maturitate artistică, scoate din vocile cîtorva tineri sunete de rezonanță mondială. Corul există în memoria publicului, dar nu există ca o instituție de referire cotidiană și... acustică, n-a depășit stadiul formațiilor cu spectacole efemere, menținîndu-se mai mult prin coeziunea sa spirituală, sentimentală, aproape hipnotic realizată de Marin Constantin. O, cît de mult am vrea să ne împărtășim din capodoperele de muzică corală, din sunetele inefabile, aproape cosmice ale acestui colectiv perfect, știindu-l **permanent**, prin sală de concerte proprie, prin repertoriu și prin spectacole cu periodicitate cunoscută, difuzată. Discurile înregistrate cu operativitatea de ultimă oră a Casei Electrecord nu sînt în măsură să atenueze, să umple acest golf al sensibilității și receptivității noastre. Cred că ne aflăm în asentimentul tuturor melomanilor cînd propunem permanentizarea de drept și de datorie a corului „Madrigal" ca instituție aparte cu un profil distinct. (Cu atît mai mult cu cît un fenomen de artă de asemenea anvergură pare neglijat în raport cu fenomenul penibilelor tribulații ale cluburilor de fotbal, subvenționate și permanentizate de stat, și care de multă vreme ne creează o faimă ilară peste hotare).

Același lucru deconcertant se întîmplă și cu **Formația de teatru a centrului universitar București**, care a repurtat succese de prestigiu și care n-a funcționat, de fapt, decît în preajma unor festivaluri internaționale.

Animatorul acestui grup de tineri entuziast și deosebit de înzestrat, Andrei Șerban, a propus de cîteva ori permanentizarea formației, crearea unui teatru special cu un sediu, cu un repertoriu și cu o stagiune continuă, care să constituie pentru spectatori un punct de reper în viața teatrală. Pentrucă stilul de teatru parabolic și în același timp atît de actual, abordat de Andrei Șerban și de colegii săi, precum și modalitățile **de conlucrare (!)** creatoare cu autorii dramatici i-au creat teatrului nostru o faimă ce depășește cadrul cronicilor hebdomadare. Unul din argumentele acestui deziderat îl constituie și încrederea ce i s-a acordat lui Andrei Șerban, sau mai corect spus — invitația ce i s-a adresat, de a regiza un spectacol într-un teatru profesionist din Suedia. Echipa, care a cîștigat premii valoroase la două festivaluri internaționale, s-a dizolvat; studenții-actori au fost repartizați în diferite teatre din țară și se pierd în distribuții anonime. De ce? Cînd această formație, alături de aceea a „Teatrului de balustradă" ceh sau de formația „La mamma" de pe Broadway-ul newyorkez, ar fi putut deveni un teatru de sine stătător, un teatru tînăr, de avangardă. Era un cîștig! Așa... e o pierdere.

În ultimul timp se propune, cu un entuziasm care depășește juvenilitatea și care cere înaltă receptivitate, crearea unui **studio cinematografic al tineretului** și a unui **complex de mostre și expoziții** permanente ale celor mai tineri artiști plastici, în afara falsului complex de pe strada Kalinderu. Propunerile nu numai că trebuie privite cu interes, dar trebuie transformate în realități diurne.

Ah! Dar cîte lucruri rămîn în culisele acestor cuvinte! **De permanentizat, ar trebui să se permanentizeze în primul rînd receptivitatea și operativitatea transfigurării marilor idei!**

Adrian DOHOTARU

VS

REVISTĂ A ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Nr. 8

12 PAGINI
0,50 LEI

• ANUL XIII

MIERCURI 21. II. 1968

COLEGIUL DE REDACȚIE

Redactor-șef: NICULAE STOIAN.

Prof. univ. JEAN LIVESCU — adjunct al ministrului învățămîntului; acad. prof. GHEORGHE MIHOC; acad. prof. N. PETRULIAN; acad. prof. N. TEODORESCU; conf. univ. CORNEL PACOSTE; EMIL GHIȚULESCU; NICOLETA TOIA — studentă; PETRE POSTOLACHE; ADRIAN DOHOTARU — redactor-șef adjunct; GHEORGHE MITROI — secretar general de redacție; FRED MAHLER.

Prezentarea grafică: Dumitru MOLDOVEANU

Redacția: Str. Brezoianu, 13 Telefon: 14 02 15

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" București

CON
VOR
BIRI

definiția păsării phoenix

Coleg cu Rebreanu, membru de onoare al „României June“ din Viena, prieten cu Ady Endre și cu toți marii scriitori ai începutului de veac, proteicul traducător care este poetul Franyó Zoltán aduce în Timișoara de azi farmecul boemei literare de acum 60 de ani și de atunci încoace, boemă pe care o conservă cu extraordinara vitalitate a pasului și discuțiilor, cu văpaia nemodificată a ochilor, cu miraculoasa știință a stăpînirii timpului, irosit și recîștigat mereu după legi secrete. Să nu uităm, bibliografia acestui consumator al cafenelei „Palace“, pe care îl vom găsi mereu la aceeași masă, înconjurat de prieteni, însumează aproape cincizeci de volume, urmînd să se completeze cu încă zece, dintre care unul cu note recente de călătorie ! Numai din scriitori români de azi, colegul lor octogenar a tradus 500 de poezii în limba maghiară și 900 în limba germană, în total 20 000 de versuri. Dăltuitor de tălmăciri în două limbi, cu egală virtuozitate, Franyó Zoltán și-a exercitat talentul asupra a 100 000 versuri din literatura universală, cifră în care se cuprinde aproape întreaga operă poetică antumă și postumă a lui Eminescu în maghiară, aproximativ jumătate din ea în germană, „Faust“ complet în maghiară, Ady în germană, liricii greci, sanscriți, chinezi, arabi (autorul e un orientolog eminent), romanticii ruși, simboliștii francezi, Poe, Baudelaire, Louise Labé în ambele limbi. Cititorii români vor cunoaște în acest an o antologie de publicistică antifascistă a scriitorului („Pe prispa iadului“), iar cei austrieci o masivă antologie de lirică română, prefațată de numeroase conferințe în țările de limbă germană. Captivanta mobilitate a scriitorului e proverbială. Iată de ce convorbirea de mai jos s-a purtat în mai multe reprize divergente, la masa cafenelei preferate și prin poștă, rezultatul împrăștierii lor scînteietoare, redus la o esență riguroasă, fiind următorul :

— Încercați să reconstituiți experiența, drumul care v-a apropiat de înțelegerea poeziei române. Ați găsit în poezia românească aderențe de ordin temperamental, sau estetic, sau social, sau pur și simplu datorăm activitatea dv. unei afinități de structură ?

— Întrebările pe care mi le pui, iubite confrate Rusan, mi le-am pus și eu de multe ori, în momente de autoanaliză, încercînd să dau explicație îndemnului lăuntric, înclinației care m-a determinat să-mi consacru patru decenii de muncă traducerii poeziei românești în limbile maghiară și germană. Pentru că, vreau să mărturisesc de la început că purcederea la o atare vastă întreprindere n-am făcut-o înainte de a fi putut să-mi răspund la următoarea întrebare capitală : „Ce-mi spune mie poezia românească ?“ Înțelegînd prin asta nu opera lirică a unui anumit poet — sau o anumită poezie—, dar totalitatea liricii românești, spiritul universal al poeziei noastre, elaborat într-un lung proces istoric și psihologic. Am scrutat — cu alte cuvinte — specificul acestei lirici, nota ei cea mai caracteristică. Și iată la ce concluzii, sau la ce premise, am ajuns : Poporul român — ca și celelalte națiuni mici ale sud-estului european — a trebuit să sufere de mult mai multe ori crizele chinuitoare ale istoriei, cruzimile cuceritorilor. Expresia cu mii de glasuri a acestei realități răzbate din poezia sa nu numai în tezaurul bogat al cîntecelor și baladelor populare, ci în toată tradiția sa lirică, în creațiile cele mai mature ale geniilor fecundate de inspirația sufletului popular, care au continuat să cînte, fiecare cu mijloacele lui poetice, melodia moștenită de la popor, îmbogățind-o cu motive variate.

Spre a transpune cît mai firesc sunetele liricii românești în tipare poetice maghiare sau germane, am căutat deci să cunosc acest șuvoi năvalnic în esența lui cea mai adîncă. În nopți prelungite, muncind pînă în zori, m-am străduit să echilibrez într-o sinteză poetică cît mai fidelă cîte un vers românesc, topind într-o esență comună particularitățile atît de divergente ale limbilor română și maghiară, respectiv germană : construcția gramaticală, topica, legile accentelor și ale ritmului.

Consider un noroc extraordinar că prima impresie asupra literaturii române — valabilă apoi pentru toată viața mea — am primit-o prin Eminescu. Ca tînăr ziarist arădan, m-am întîlnit întîia oară cu poeziile acestui geniu tocmai în acei ani cînd, în literatura maghiară, Ady Endre își ducea lupta grea cu puternicii reacțiunii maghiare, grupați în jurul contelui Tisza. În poezia celor doi nu există nici o asemănare. În schimb, sensul vieții lor tragice m-a îndemnat să realizez între ei o paralelă romantică. Amîndoi s-au războit cu politica vremii și cu concepția estetică retrogradă a mediului lor ; au purtat amîndoi lupta avînd organismul ruinat de boală ; amîndoi au fost consumați de flăcările unei iubiri fatale și s-au jertfit pe rugul patimilor și al suferințelor.

Am făcut cunoștința operei eminesciene imediat după primul război mondial. Entuziasmul pe care ea mi l-a stîrnit mi-a deschis pe rînd porțile și spre poezia urmașilor săi. Am ajuns pînă la Coșbuc, Iosif, Goga, din versurile cărora am putut înțelege melodia elegiacă a fluierului ciobanului, ca și vaierul și blestemele țăranului. M-am cufundat pe urmă în labirintul spiritual al poeziei lui Blaga și Arghezi, unde aceștia căutau răspuns la cele mai mari probleme ale ființei și neființei. M-am entuziasmat rînd pe rînd la citirea poemelor lui Ion Barbu, Ion Vinea, Geo Bogza, Demostene Botez, Zaharia Stancu, Al. Philippide, Victor Eftimiu și, trecînd prin vîrsta de mijloc a poeziei române de azi, am ajuns la grupul celor mai tineri — energici căutători de forme adecvate, personale, pentru problemele lor noi.

— Vă selecționați autorii și operele traduse în mod subiectiv sau vă subordonați altor criterii ?

— Îndrăznesc să afirm că stagiul activității mele de traducător m-a adus la acea fază cînd traduc o poezie sau alta nu după gustul meu personal, pentru frumusețea ei izolată, ci căutînd să desăvîrșesc diversitatea creațiilor poetice selecționate într-un lung șir de ani : acel măreț oratoriu sintetic în care partiturile muzicale individuale, cu variantele lor înmiite, cîntă prin frumusețea lor artistic armonizată unitatea liricii românești. Mă străduiesc să transmit prin propriul meu limbaj poetic vibrațiile originare ale sufletului, umanismul poporului român, introducîndu-le în concertul liricii universale.

— Credeți în tălmăcirile „fidele“ sau în „interpretări“ ? Știm că nu există un răspuns net la această întrebare, totuși vorbiți-ne despre arta traducerii, la alții și la dv. Ce definiție dați traducerii ?

— Într-adevăr, nu există un răspuns net la această întrebare. De cînd se traduc versuri dintr-o limbă în alta, teoria traducerii a oscilat între două păreri extreme : una care afirmă că datoria traducătorului este să redea cu deplină fidelitate și, pe cît se poate, cuvînt de cuvînt, conținutul poeziei, iar alta care năzuiește să exprime în altă limbă, cu mijloace cît mai apropiate de original, tot ceea ce diferențiază poezia de proză, toate componentele ființei sale intime, efectele, tropii, metrica, rimele, aliterația, chiar muzicalitatea cuvintelor, a frazelor, a prozodiei, pentru a crea în sufletul cititorului, în grad maxim, aceeași rezonanță și același fior pe care îl trezește originalul.

Primul fel de traducere s-a încetățenit cu deosebire în literatura marilor popoare latine, a francezilor, spaniolilor și italienilor. Limba atît de rațională a francezilor solicită un conținut întotdeauna clar. Traducătorii, pentru a respecta acest comandament, au renunțat la forma originală și chiar la ritmul versului, care uneori este inseparabil de conținut. Victor Hugo, minunat făurar al unei expresii poetice franceze grandioase, a început să traducă opera lui Shakespeare, dar — lovindu-se de cerințele de claritate ale limbii franceze atît de nuanțate și constatînd că ea nu e potrivită pentru a reda cataractele de iambi ale originalului englez și nici febrila vibrație și densitatea frustă care dă limbii lui Shakespeare o specifică și unică forță dramatică — a renunțat repede la acest plan al său. (Evident, el a găsit că traducerea în proză a titanului englez — conform uzului francez — nu era compatibilă cu prestigiul acestuia). Gérard de Nerval a tradus în proză versurile lui Heine, care te îndeamnă la cîntec chiar fără acompaniament muzical, iar Baudelaire, inegalat artist al unei limbi bogate în efecte muzicale și maestru al formelor poetice, s-a mulțumit să tălmăcească tot în proză simfoniile de rime și de aliterații ale lui Edgar Allan Poe. E firesc, deci, ca nu tot ceea ce a rămas din „Corbul“ și din armonia sa de imagini mai satisface pe cititorul de astăzi, cu toată personalitatea covîrșitoare a traducătorilor. Și atunci noua generație din Franța, dîndu-și seama de imperfecțiunea acestor metode, a abordat traducerea care se străduiește să realizeze și să redea cu fidelitate și elementele formale ale originalului.

În literatura traducerilor s-au înregistrat, bineînțeles, și exagerări de sens opus. Sub influența poeziei parnasiene și simboliste, de dragul fidelității formale și a realizării unor efecte cromatice și muzicale, mulți traducători care ne-au precedat cu decenii au desfigurat fără mustrări de conștiință mesajul de idei al poeziei, ceea ce — mai ales cînd era vorba de versuri în care accentul cădea pe conținutul de idei și nu pe elementele și efectele formale — a constituit o falsificare calificată.

Din cele de mai sus rezultă deci clar că nu ajunge să respectăm una sau alta din teoriile traducerii pentru a ridica această activitate la nivelul creației originale. Traducătorul trebuie să renunțe la veleitățile proprii și să se apropie de original cu o anumită umilință și chiar cu evlavie, străduindu-se prin orice jertfe și în mod dezinteresat să-i găsească o întrupare cît mai apropiată. Traducătorul trebuie să-și sacrifice în mod voluntar, în focul creației, propria sa dispoziție poetică, pentru ca din cenușă să renască strălucitoarea și autentica Pasăre Phoenix : opera poetică tradusă în altă limbă.

— Privite prin această prismă, care anume traduceri v-au pus problemele cele mai grele ?

— Fără îndoială, acelea din poeții chinezi. Versurile poeziilor chineze se compun din incinte monosilabice, pentru redarea cărora tălmăcitorul e obligat la o muncă sisifică, dacă vrea să redea credincios concentrarea maximă a originalului. Urmează poezia greacă-antică, a cărei metrică, constînd din silabe scurte și lungi, nu se poate exprima, nici în limba maghiară și nici în limba germană, decît prin alternarea silabelor accentuate și neaccentuate, procedeu impus, de altfel, de însăși natura limbilor moderne. Poezia arabă și persană prezintă, de asemenea, numeroase dificultăți pentru tălmăcitor, deoarece în prozodia europeană lipsesc cu desăvîrșire anumiți metri poetici, ca de pildă **mutekharib**-ul, **tavil**-ul, **camil**-ul, **besith**-ul.

Dintre poeziile românești, cele mai multe gînduri mi-au dat versiunile maghiare și germane din „Luceafărul“ și „Memento Mori“, pe care, cu toate că le-am tipărit în diferite ediții, continuu să le cizelez cu devoțiune.

— Care din operele traduse le iubiți mai mult ?

— În afară de poezia lui Eminescu și Blaga, operele lui Sapho, Dante, Goethe, Pușkin, Baudelaire, Rimbaud și Eluard îmi sînt cele mai apropiate, cu toată marea lor diversitate !

— Care sînt proiectele dv. imediate ? (nemaivorbind de noile tălmăciri din Sofocle, Goethe, Rilke, Eminescu, pe care le anunță editurile).

— În prima jumătate a lunii aprilie sînt invitat la Viena, Salzburg și Innsbruck, pentru a ține conferințe despre lirica românească. La începutul lui mai mă voi afla în R.D.G., iar la sfîrșitul aceleiași luni la München, Hamburg, Stuttgart și în Berlinul de vest, spre a satisface unele îndatoriri similare, ca răspuns unor invitații mai vechi. La vară mă voi întîlni cu..., iar la toamnă am de gînd...

Și vocea poetului desenează netulburată contururi de viață pentru multă vreme înainte, cu aceeași încredere sumară și robustă cu care în tinerețe își prevedea, poate, această senectute dinamică, rod al optimismului său infinit.

Romulus RUSAN

student club *la scara 1/400*

Gîndul de a scrie despre Student-clubul bucureştean ne-a ispitit încă de la început. Un soi de conservatorism însă ne-a făcut reticenţi. Obişnuiţi cu multe debuturi fulminante şi insolite, stopate ori tumefiate ulterior, am aşteptat o certitudine. Ea ne-a venit întîmplător, asistînd la o discuţie edificatoare între cîţiva studenţi :

— Hai să mergem undeva să bem o cafea şi să mai stăm de vorbă.

— Dar unde? La „Roşu şi Negru"? La „Albina"? La „Cucu-Bau"?

— Aş ! Vă duc eu într-un loc grozav...

Propunătorul, cu un aer misterios. i-a condus, aţi ghicit deja, la Student-club. Iar noi ne deciseserăm : vom scrie ! Instalaţi comod la masa presei (există, da, şi o masă a presei !), am încercat în seara aceea să înţelegem ce anume i-atrage aici pe studenţi, golind cafenelele tradiţionale, lăsîndu-i pe obişnuiţii pensionari inutili şi singuri.

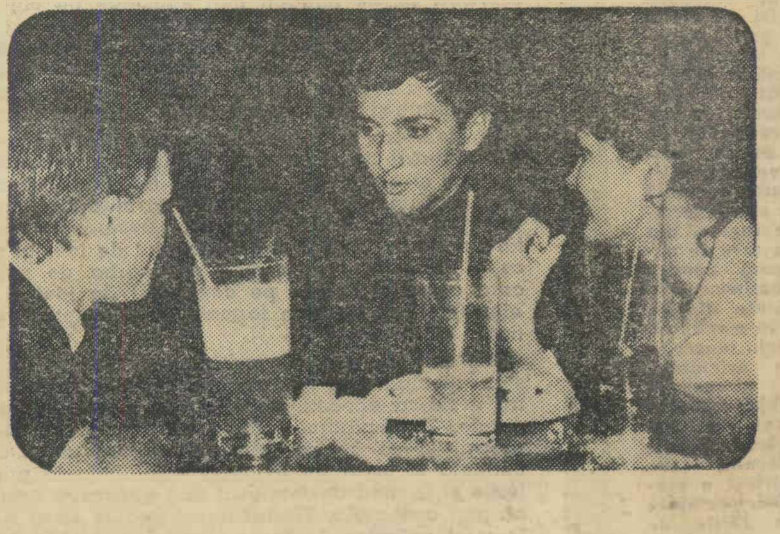
După-amiezele sînt liniştite şi calme. Sunetele, aproape ritmice, ale aparatului de făcut cafea, ale paharelor şi ceştilor, vibraţia conversaţiilor discrete şi intime, iscă o odihnă blîndă care stimulează ideile şi sinceritatea sentimentelor. Atmosfera aceasta trădează un respect reciproc, animat de convingerea unui sanctuar. Poţi locui în această odihnă singur, aşa cum poţi primi oaspeţii necesari ai disputei.

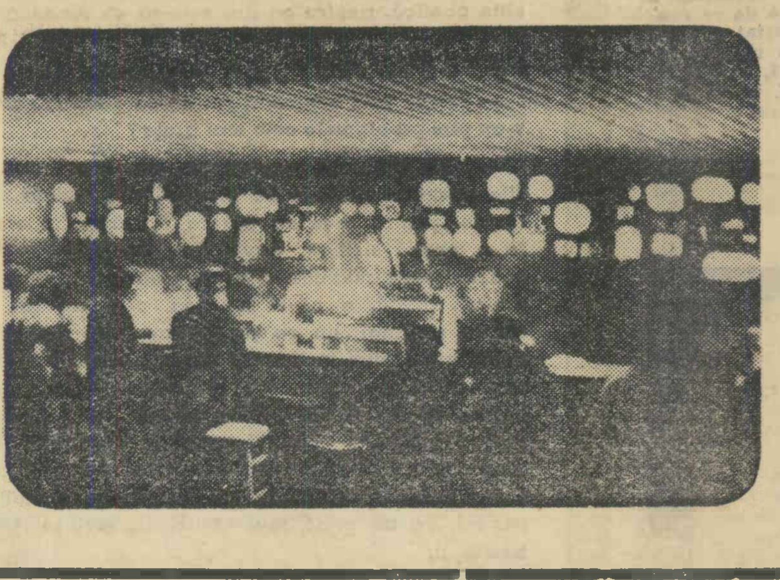
Seara aparţine în întregime „noului val". Expresia, aureolată şi de o evidentă tentă ironică, nu ne aparţine. Vin, cu alte cuvinte, studenţii temperamentelor mai vivace : neliniştiţii, novatorii. Vin nu numai din dorinţa de a se produce, dar şi din nevoia de a se cunoaşte în comparaţie cu ceilalţi, de a se defini. Şi credem că nu exagerăm.

Este foarte bine că Student-clubul răspunde prompt unor atari nevoi de exprimare intelectuală şi artistică a studenţilor, de asimilare elevată a unor valori noi, fără de care studentul zilelor noastre se simte singular şi insignifiant. Că jazzul prinde sau nu, că este exact muzica de care are tineretul nostru nevoie, rămîne s-o stabilească viitorul. Dar că unele spectacole de artă modernă cîştigă partizani siguri, aici, reuşind un prim cerc de consumatori competenţi, acest lucru este cît se poate de sigur şi de bun. Tinerii poeţi găsesc de asemenea un public receptiv.

Iată cîteva atuuri cu care Student-clubul, la ora actuală, cîştigă orice competiţie. Ar mai rămîne de discutat un buchet de probleme pe care le iscă, precum şi cîteva soluţii de îmbunătăţire a activităţii acestui original club studenţesc.

Am ridica mai întîi o problemă generală : activitatea Student-clubului nu trebuie să se desfăşoare alături, ci în complexul de activităţi ale Casei de cultură a studenţilor. Dacă într-o seară studenţii vor avea posibilitatea să vizioneze un film, să danseze, să asculte un concert de muzică simfonică, populară sau uşoară, să treacă prin saloanele unei expoziţii, să participe la un spectacol al „Teatrului din pod", atunci eficienţa activităţii cultural-artistice a Casei de cultură va fi net superioară. Propuneam în altă parte însuşirea caracterului de ateneu al artelor studenţeşti. Şi ar mai fi un cîştig : ateneul studenţilor ar reuşi să ruleze un număr considerabil mai mare de studenţi, pe parcursul unei singure seri, faţă de cei 150 cîţi încap la Student-club. Fiindcă raportul de participare, din numărul total de studenţi bucureşteni, este 1/400. Fireşte, nu sîntem absurzi să credem că într-o seară toţi studenţii Capitalei vor vrea să vină la Student-club dar, fără discuţie, raportul este mai mare decît 1/400. O primă soluţie am amintit-o deja. O a doua ar fi mărirea numărului de cluburi de acest fel, măcar la fiecare institut. Modelul Student-clubului este de bun augur. În celelalte centre universitare, de asemenea. La Cluj se tergiversează de 2 ani deschiderea unui bar studenţesc.

Mai sînt apoi cîteva probleme care privesc direct funcţionarea Student-clubului. Apreciem entuziasmul unor artişti de prima mînă care au acceptat să vină în rîndul studenţilor, fără stipendiile obişnuite. Nu mai vorbim de entuziasmul tinerilor artişti. Colaboratorul nostru, Liviu Mureşan, într-o scrisoare făcea următoarele observaţii. Am dori participarea alternativă sau concomitentă a unor consacraţi cu prezenţa unor debutanţi în ale artei, de preferinţă studenţi. Nu înţelegem de ce organizatorii cred imposibilă asigurarea programului de către studenţi. Avem în Bucureşti cîteva orchestre studenţeşti de jazz. Oare coloratura muzicală a programului n-ar putea fi asigurată, prin rotaţie, de asemenea orchestre ? Anticiparea programului prin machete dactilografiate va permite informarea participanţilor şi totodată posibilitatea prezentării unor sugestii în termen optim pentru eventuale îmbunătăţiri.

Trebuie înlăturate unele nuanţe mercantile ale accesului, nuanţe care favorizează prezenţa alături de studenţi a altor persoane care compensează lipsa carnetului de student cu 2 lei în plus, la biletul de intrare. Oare pentru 2 lei trebuie să renunţăm uneori la o atmosferă studenţească?

Propunem reţinerea anticipată de locuri, pe baza unor bilete de intrare cumpărate anticipat şi a unei taxe suplimentare de 5 lei. Ar fi bine să existe, în mod permanent, o legătură între numărul meselor şi numărul de ordine al biletelor

Sperînd că măcar o parte din sugestiile noastre să găsească un ecou favarabil, sîntem convinşi că Student-clubul bucureştean, din pionier se va transforma, în curînd, în mentor. Avînd încredere în maturitatea studenţilor noştri, răspunzîndu-le nevoilor lor cotidiene cu realizări de înaltă ţinută, vom asigura un climat favorabil emulaţiei studenţeşti.

Dinu TUDOR

PROCESUL SE JUDECĂ AZI

În seara de 6 ianuarie doi tineri jucau o partidă de şah într-un apartament de pe strada Pitar Moş. De la o vreme, obosiţi de atîta risipă de inteligenţă, au hotărît să iasă în stradă să se distreze. Au ocolit cu paşi leneşi bulevardul, admirînd zgomotos mersul persoanelor de sex opus, apoi, în cumpăna nopţii, au pătruns, avizi de senzaţii în atmosfera obscură a barului „Melody". Un timp s-au amuzat privind dansul perechilor înlănţuite. unul din ei a invitat apoi pe ring o fată de la o masă vecină... În zori. cînd ceaţa cheflie s-a răsucit spre aerul rece de-afară, au ieşit şi ei după un grup de trei băieţi şi două fete. Excitaţi de băutură şi de umbrele barului au încercat să zmulgă pe cele două fete de lîngă prietenii lor. Abordajul nu a reuşit. Au insistat. Ceilalţi trei s-au opus, firesc, fără însă să-i atace. Au atacat ei, lovind fără milă, feroce. Unul din adversari, izbit în carotidă se zvîrcoleşte pe trotuar fără cunoştinţă. Altul fuge cu fetele din faţa huliganilor dezlănţuiţi. La strigătele disperate ale celui de al treilea, ospătarii de la „Ambasador", împreună cu un miliţian, se reped în ajutorul victimelor. Încolţiţi, cei doi caută să scape cu fuga în timp ce maşina Salvării vine în goană să ridice pe cei loviţi... Miliţianul însoţit de cîţiva cetăţeni aleargă pe strada pustie. Pe zăpada proaspătă urmele de paşi conduc spre intrarea unui bloc. În boxa pentru gunoi cei doi urmăriţi tremură cu inimile cît puricii. Descoperiţi, zvîcnesc către noapte, dar uşa le rîde în nas implacabilă...

Undeva, la Facultatea de drept, colegii lui Sandu Dumitrescu s-au reîntors din vacanţă. În timp ce el aşteaptă cu sufletul la gură judecata... L-am cunoscut şi eu pe Sandu. Un băiat drăguţ, brunet, mediocru ca student, dar bun sportiv. Îl ştiam impulsiv, nervos, gata oricînd de ceartă. În Facultatea de drept mai erau însă şi alţii la fel. Am alergat de îndată la facultate unde nimeni nu ştia nimic sau nu voia să spună nimic. Secretarul U.T.C. al facultăţii nu ştia nimic despre întîmplare la aproape douăzeci de zile după ce se petrecuse. Deşi faptele sale sînt fără îndoială incompatibile cu calitatea de student şi cu cea de utecist. Sandu e şi acum student, utecist. Va fi probabil exmatriculat pentru... absenţe, căci arestat fiind nu se va putea prezenta la ore !

Să fie aceasta o scuză pentru indiferenţa organizaţiei U.T.C. care habar nu are de ce se întîmplă cu oamenii, nu le cunosc preferinţele, preocupările intime, personalitatea ? Să fie o scuză pentru cadrele didactice care neglijează total atribuţiile pe care le au pe linie educativă, atribuţii care sînt cuprinse în norma didactică şi pentru care primesc salariu ? Unele cazuri de morală dezbătute în paginile revistei noastre, aşa cum au fost cel al Nonei, fata de la Cluj, sau al Nicoletei Tutelcă de la Medicină veterinară din Bucureşti, au stîrnit, spre surprinderea noastră, reacţii... contrarii celor la care ne aşteptam. Astfel, secretarul Facultăţii de fizică din Cluj, unul dintre cei vinovaţi de dezastrul moral al Anei Jelişcă, în loc să-şi facă „mea culpa" a bombardat cu scrisori pline de calomnii la adresa redacţiei noastre toate institutele de învăţămînt superior ale ţării, prea puţin păsîndu-i că, în urma iresponsabilităţii sociale manifestate, un viitor intelectual a devenit „personal casnic", după cum aflăm dintr-o notă a Secţiei R.R.F.M. Cluj. Nici colegii Nicoletei Tutelcă nu au adoptat de la început cea mai justă poziţie, ferindu-se ca şi conducerea facultăţii de răspunderea care le revenea pentru actele insalubre ale colegei lor. Lipsa simţului de răspundere al organizaţiei U.T.C. de la Medicină veterinară din Bucureşti pentru faptele unora din membrii săi s-a vădit ulterior în apariţia altor cazuri de imoralitate (sau chiar penale) cum a fost cel al „cleptomanei" Aritina Stănilă, petrecut în toamna anului trecut. La Facultatea de drept din Bucureşti cazul Dumitrescu nu e singular. În ultimii patru-cinci ani îngrijorător de mulţi studenţi ai acestei facultăţi au făcut obiectul unor dosare penale. În facultate s-au ivit mai multe cazuri de morală, unele rezolvate pe calea exmatriculării, altele aplanate cu tact de conducerea facultăţii. Organizaţia U.T.C., decanatul, s-au dovedit incapabile să rezolve corect, principial şi uman în acelaşi timp numeroasele cazuri ivite. Pare-se că accentuînd prea mult studiul... dreptului, unii din studenţii facultăţii au uitat de morală, care se predă totuşi ca un capitol aparte în cadrul cursului de Teoria generală a dreptului.

OMICRON

ARTE 7 ZILE

reviste

Emil Manu rezumă în limitele „ Dicționarului de istorie literară“ din „Luceafărul“ (nr.6) personalitatea lui Henri Jacquier. Prilej de gratitudine pentru admiratorii marelui profesor francez, stabilit de patru decenii la Cluj. Am fi acum și mai bucuroși să întîlnim în presa noastră literară semnătura ilustrului om de litere care, dintr-o sublimă modestie ține în sertar sau pur și simplu închide în spiritul său enciclopedic inestimabile valori publicistice.

*

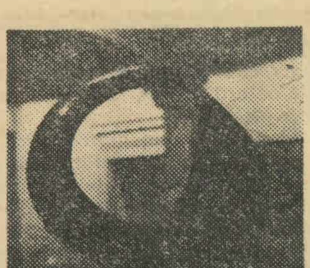
Primim la redacție numărul 2 al unei suple reviste intitulate ASPHALT. Subtitlu : *Poezie autre.* Ambiția dintotdeauna a oricărui artist a fost aceea de a face *o altă* artă decît cea de pînă la el. Iată că un grup de tineri poeți belgieni au curajul de a afișa aceasta. Ei se numesc Francis Tessa, Francis Chenot, Cristian Hubin, Vital Lahaye, Jean Bouillon, Rio di Maria ; muncesc pentru ca unul dintre ei, pe rînd, să poată sta să scrie ; scot reviste și organizează congrese de poezie, luptă împotriva agresiunii din Vietnam și împotriva poeziei anchilozate. Într-unul din numerele noastre viitoare ne propunem să revenim asupra lor.

afiş

Revista **„VIAȚA STUDENȚEASCĂ“** prezintă **O SEARĂ DE POEZIE ȘI DE MUZICĂ**, duminică 25 februarie, ora 20, la **Casa ziariștilor, cu concursul poeților :** ANA BLANDIANA, CONSTANTIN DUICĂ, ADRIAN PĂUNESCU și NICULAE STOIAN, **a soliștilor studenți :** DAN GRIGORE, ILIE BACIU, GEORGETA GURGUI, CONSTANȚA IONESCU, CRISTIAN MIHĂILESCU, DORIN ANASTASIU, PUICA IGIROȘANU, ILEANA POPOVICI, **și a unei orchestre a Casei de cultură a studenților.**

expoziţii

Sentimentul cosmic, citadin, tehnic — iată în cîteva cuvinte impresia rezultantă pe care o lasă expoziția de artă

plastică din R.F. a Germaniei, organizată de Muzeul din Bochum în sălile concentrice din incinta Ateneului Român. Bucureștiul este a opta escală europeană a acestei expoziții, care degajă, în afara unei tematici foarte moderne, o extraordinară tendință de primenire a tehnicii și a materialului de lucru, suplinind interesul mai restrîns pentru culoare. Interesante în ordinea noutății manierei — picturile spațiale, colajele, desenele de lumină. Notăm pentru originalitatea lor cîteva titluri : Willi Baumeister — „Turbulență“; R. Oelze — „Circulus“; K.F. Dahmen — „Zi care se stinge“; Rainer Gorke — „Alb-liniște“; J. Holtman — „Sferă“; Karl Ehrlers — „Bufnița“.

...Ne exprimăm nedumerirea de a nu fi găsit, în primele zile, albume la casă. Acestea zăceau în magazine, sub pretext că... nu li s-a putut imprima prețul. Mai multă seriozitate se impune !

operă

Cu „Vocea umană" opera contemporană a făcut acum 9 ani (data premierei) o cotitură decisivă. Toate elementele de „antioperă" par să-și fi dat întîlnire aici : un singur personaj stă în scenă timp de 45 de minute și — practic fără joc de scenă, fără decoruri, fără costum de epocă — desfășoară o impresionantă gamă de sentimente. Dar această „antioperă" a devenit

o lucrare lirică valoroasă ce-l situează pe compozitorul Poulenc în primul rînd al creatorilor de operă contemporană. Interpreta Teodora Lucaciu, alături de regizorul Hero Lupescu, ne-a făcut să înțelegem ce înseamnă viziune modernă : imaginație + inteligență + muzicalitate + voce.

•

În aceeași seară „Poarta sărutului" și „Coloana fără sfîrșit" de Tiberiu Olah transpuse în balet. Reale satisfacții, mai întîi prin muzică și apoi prin plastică (plastica avînd ca eroină principală pe Irinel Liciu). Dar ce a căutat „Francesca da Rimini" în acest spectacol experimental ?

secretarul publicului

Separația dichotomică — critică și cultură — e, în fapt, o falsă opoziție și nu e decît urmarea unei cochetării facile de catalogare didactică, pare a spune Dan Hăulică. Actului critic autentic, căruia sensul de afirmație îi e imanent, încorporează cultura ca pe o dimensiune fundamentală, stringent acută, și nesocotirea acestei realități se repercutează nefavorabil asupra oficiului critic. Criticul nu este autentic dacă nu este „matur de maturitatea culturii pe care o poartă cu sine" și aceasta nu se confundă cu găunoșenia arogantă și spoiala culturală agățate de cîte unul la săbiuța lui. E de neconceput, pentru un critic adevărat, secțiunea unei opere, considerată

ca entitate vie, și propunerea unui punct de vedere judicios, tranșant responsabil. De fapt, Hăulică se și grăbește să dea volumului titlul „Critică și cultură", avansînd, de la început, un reper al concepției sale critice, ceea ce, evident, îl plasează, dintr-o dată, într-o postură spectacular polemică. Hăul că nici nu crede în așa-zisa tinerețe a criticului, clasificarea ostentativ-factice în critici tineri și vîrstnici fiind socotită anacronică, simplă pedanterie ; noțiunea de critic trimite imediat la ideea unei „maturități indefinite", la o accepție superioară a conștiinței valorilor. De aici repudierea banalităților acumulate cu vremea în scrisul unor confrați, a clișeelor și a confecțiilor gîfîite. Pentru Hăulică, de pildă, reconstituirea unui trecut artistic, ca factor de unitate, nu are nimic comun cu inventarierea epigonică. Critic fiind, a urma o tradiție ilustră nu înseamnează a compila voluptuos. „Muzeul imaginar, care-i literatura" poate trăi doar prin inocularea acelui sens „activ" de realitate inedită, revelatorie, constituită prin opțiuni pregnante. E vorba, deci, de descoperirea moștenirii culturale și nu de reconstituirea ei muzeală, de inventariere seacă. Prin extensie, pledoaria lui Hăulică țintește și „instituționalizarea" pasivă și pedantă a literaturii, reclamînd tendința de eficacitate profundă. Și, astfel, ajungem — intuind gestul fundamental al criticului, acela de a propune o „nouă sinteză colectivă" — la definirea vocației criticului, care este cea de „mortar indestructibil în edificiul civilizațiilor", deoarece critica se cere în mod necesar înțeleasă și ca „amplu instrument de integrare sintetică". Hăulică gîndește sinteza ca un teren fertil, hrănind nivelele de comuniune cu sensibilitatea organică a unei epoci, gîndește sinteza ca pe o însumare fundamental creatoare, densă, concepută nu exterior ca „sincretism al artelor", ci ca transmisie activă a culturii, revelîndu-i-se sensul coagulator al atitudinilor spirituale. Ceea ce nu se poate face decît printr-o apropiere și o comprehensiune aprofundată, de la extensia pe abscisa creației la explorarea gravă, autentică, pe coordonatele verticalității. Insistînd, cu osebire, asupra opiniilor autorului, am enunțat unghiul, perspectiva din care privește creația „secretarul publicului" — numind, după expresia autorului, pe critic — și, totodată, aproape am și precizat fondul volumului. Comentariul din paginile cărții nu mai face altceva decît să ilustreze strălucit o tentativă originală de reflecție asupra valorilor artistice, făcută cu un acut și iradiant „sentiment al istoriei" și sub egida „ofensivei frumosului", tot mai acaparatoare. Iar sub acel „a citi cu orgoliu" călinescian — citat undeva în cuprins — se poate așeza fără ezitare acest volum, care — prin caracterul autentic, ferm și polemic al opiniilor, prin substanțiala argumentare, de largă respirație, întreprinsă cu exemplară decență — poartă pecetea unei neîndoielnice maturități critice.

Nicolae UDRESCU

literatură

INTERVIU LA TELEFON

Pe poetul Ion Bănuță, directorul Editurii Minerva **(în sfîrșit un nume demn de o editură !), telefonul nostru l-a găsit într-una din ultimele ședințe de definitivare a planului editorial pe 1969.**

— Acum, cînd pregătiți programul unui viitor mai îndepărtat, aparițiile anului în curs nu mai constituie din nici un punct de vedere un secret pentru dv. Care credeți că va fi best-seller-ul lui 1968 ?

— Deși cărțile despre care sînt convins că vor avea succes sînt numeroase în acest an, pot să vă dau fără ezitare două titluri : Istoria literaturii române (Compendiu) și Opera lui Mihai Eminescu. Pentru amîndouă, autor : George Călinescu.

— Definiția noțiunii de best-seller este dependentă de rațiuni financiare și aproape de loc de considerații artistice. Cum vedeți, la noi, raportul dintre succesul de librărie și valoarea literară ?

— Pot să vă garantez că cele două opere călinesciene vor deține în acest an cel mai mare succes de librărie. Valoarea lor literară nu mai este nevoie s-o garantez. Succesul este o funcție a valorii. Quod erat demonstrandum.

ecran

Un îndrăcit generic de Saul Bass deschide, paradoxal, prima comedie a lui Stanley Kramer, autorul unor filme ca „Lanțul" sau „Procesul de la Nürnberg". O goană nebună pentru descoperirea unei comori, timp de 2 ore și 46 de minute, cu automobilul, pe bicicletă, în avion, o urmărire cum nu am mai văzut de la Mack Sennett, din vremea „cînd comedia era rege" Kramer a reînviat burlescul atît de propice comediei americane, înlănțuirea nebunească de gaguri, acumulînd ca într-o antologie toate procedeele tehnice ale comicului : căderi, ciocniri, accidente, încăierări, obstacole neprevăzute, rezolvări spectaculoase. În plus : un neașteptat Spencer Tracy, polițistul devenit și el căutător al comorii, Mickey Rooney, fostul copil minune, și... Buster Keaton ! În final toată lumea ajunge la spital. Și spectatorii, după atîta rîs. Ciudat, eroii aleargă după 100.000 dolari într-un film care a costat 900.000 !

rampa

Cînd Teatrul Mic a prezentat la Teatrul „Tănase" două spectacole cu „Tango" de Mrozek, ne-am exprimat nedumerirea : de ce se discutase atît de mult în jurul acestui spectacol ? Abia cu reluarea lui, pe scena „maternă" a teatrului, am văzut un „Tango" armonios, bine executat, fără stridențele primelor confruntări cu publicul. Cu toate că — după Ionescu — Mrozek, în special ca autor al „Tango"-ului, nu poate părea din cale-afară de original...

1 Epopeea naţională, **filmul chemat să afirme şi să cultive virtuţile şi permanenţele spiritualităţii naţionale, filmul în care se însumă momente de seamă ale evoluţiei noastre istorice, şi-a cucerit un real prestigiu. „Tudor", „Lupeni 29", „Răscoala", „Golgota", „Dacii" sînt tot atîtea reuşite, atestînd nivelul ridicat la care se realizează acest deziderat de frunte al cinematografiei naţionale.**

2 Ecranizarea **unor opere literare de mare valoare ale literaturii româneşti şi-a găsit deseori o împlinire remarcabilă. „Setea", „Străinul", „Răscoala", „Pădurea spînzuraţilor" sînt dovezi incontestabile. Din păcate, în ultimii doi ani alegerea a căzut asupra unor lucrări de mai mică amplitudine („Calea Victoriei", „Steaua fără nume", „Şeful sectorului suflete" şi cam atît) materializate în filme comune, mediocre.**

În acest sens, cu cîteva luni în urmă, revista noastră a iniţiat o anchetă asupra ecranizărilor. Mulţi studenţi ne-au răspuns alcătuind lungi liste de propuneri din care s-au impus : „Toate pînzele sus", „Ion", „O făclie de paşti", „La Medeleni", „Moromeţii", „Francisca", „Pădurea nebună", „Vestibul" sau „Risipitorii".

Solicitînd şi răspunsul tov. **Dumitru FERNOAGĂ**, director general al Studioului „Bucureşti", ni s-a spus :

„Ca orice anchetă menită să stimuleze dezvoltarea cinematografiei noastre naţionale, Studioul „Bucureşti" nu poate decît să salute iniţiativa revistei „Viaţa studenţească". Intenţionăm să realizăm în viitorul apropiat filme inspirate din : „Ion", „Adam şi Eva", „Venea o moară pe Siret", „Năpasta", „O făclie de paşti", „Apus de soare", „La Medeleni", „Meşterul Manole"...

3 Filmul de actualitate, **în care să întîlnim problematica şi spiritul specific al zilelor noastre, trebuie să stea pe primul plan al atenţiei, atît calitativ cît şi, de ce nu, cantitativ. Aici, din păcate, nu s-au făcut simţite eforturile. Anul 1967 ne-a adus totuşi 10 filme de actualitate. Atunci, pe ce se bazează insatisfacţia noastră ?**

Am căutat un răspuns la această atît de actuală întrebare făcînd o scurtă incursiune în opinia publicului studenţesc.

COLOCVIU

În holul cinematografului CENTRAL, spectatorii se îmbulzeau la ieşire. Rulase „Billy mincinosul". Un băiat îşi invita prietena la un nou spectacol, peste drum, la VICTORIA, unde juca „De trei ori Bucureşti". Fata refuza, adăugînd : „N-am văzut decît un singur film românesc". Afirmaţia a surprins, din fugă, pe cei cîţiva spectatori din jur. Am încercat, uzînd de o indiscreţie poate nelalocul ei, s-o întreb ceva. N-a vrut să-şi spună numele. Poate era studentă, poate nu. Poate nu credea că sînt ziarist. Ceea ce mi-a răspuns totuşi, oarecum stingherită, suna : „N-am văzut decît „Pădurea spînzuraţilor". La celelalte nu mă duc fiindcă seamănă între ele".

Deşi puţin paradoxală, ideea m-a urmărit. Dar, am început ancheta pe care o pregăteam cu întrebarea :

Vi se pare că filmele româneşti seamănă între ele ?

Da, poate. Au în general aceleaşi calităţi şi aceleaşi defecte, mi s-a răspuns. Cu greu putem desprinde din masa filmelor unul cu „stil", o personalitate artistică deosebită. Ca şi cum o intervenţie nivelatoare şi-a pus amprenta pe maniera de lucru a regizorilor într-atît încît numele autorilor ar putea fi interschimbabile. Nu avem o personalitate sau mai multe, care să domine frapant, să fie o prezenţă prestigioasă, cum era Gopo în desenul animat.

O şcoală de film naţională presupune nu numai un grup de regizori ale căror reuşite singulare să se însume într-un bilanţ, ci şi cîteva individualităţi puternice, capete de afiş în creaţia cărora tendinţele cele mai reprezentative ale generaţiei de cineaşti să-şi găsească cea mai înaltă limpezime de expresie. Ciulei şi Pintilie au venit din teatru, lăsînd urme meteorice în filmul nostru. E prea puţin.

Raliindu-se la această opinie, Tib. Mihăileanu de la Politehnică şi F. Paraschiv de la Filologie explicau : Am citit prin reviste declaraţiile de intenţii ale unor regizori. Cu toţii spuneau cum trebuie să fie un film bun, modern, şi aşa mai departe. Dar cine îi opreşte să o şi demonstreze ? De ce nu se materializează aceste frumoase declaraţii ? De obicei se aruncă vina pe calitatea scenariilor. Ele ar sta, chipurile, ca un obstacol între intenţii şi realizare. Credem totuşi că

Intre intenţii şi realizare stă talentul

La sfîrşitul anului trecut regizorul IULIAN MIHU scria „cum se face un film" : În fiecare an se întocmeşte un plan. „El se numeşte la redacţie plan tematic, iar la Buftea plan de producţie. Acelaşi. Constă în întocmirea unui deviz pentru „Pădurea spînzuraţilor" şi din banii care rămîn se fac „Sărutul", „Merii sălbatici", filme poliţiste etc.". Altfel nu se poate, deoarece Buftea are de plătit 1 700 salarii şi 1 700 prime.

Aparatul administrativ ar părea că are influenţe... estetice. Să presupunem deci că nu talentul regizorului primează, că între intenţii şi practică ar sta o proastă organizare a muncii. Redacţia de scenarii, redactorul şef, consiliul artistic, acumulează noi şi noi observaţii de care regizorul trebuie să ţină seama, încît ar părea că aceste foruri ştiu mai bine decît autorii cum trebuie să fie condusă acţiunea, personajele, cum poate să iasă un film bun.

Imediat îţi poţi pune întrebarea :

Oare aici nu există paralelisme ?

Ştim, îmi spunea Traian Spira, de la I.P.B., că la Buftea există o redacţie de scenarii. Întrucît aceiaşi oameni discută toate scenariile e normal ca pe lanţul amintit mai sus să se impună aceleaşi gusturi, ca o nivelare exterioară. Semnătura pe care o dau îi angajează. Dacă unul sau două din filme ies la înălţime, ei n-ar mai trebui să-şi pună aprobarea pe scenarii mediocre. Nivelul general al filmelor de
să constituie limita mi
tenţiilor pe care le au.
stată că pretenţiile sînt
tind scenarii ca cele d
„De trei ori Bucureşti",
sau „Cerul începe la e
ar fi putut să-şi dea s
o minune nu le-ar fi
eşec, nici Antonioni sa
le-ar fi ridicat peste
În ce mană cerească
le-au aprobat ? Dinu
A.S.E., adaugă :

Nu e mai uşor atunci
cluzia că o redacţie u
narii e un anacronism
decît să niveleze pro
nînd o exigenţă de d
în facilităţi ? Ca să n
că nerespectînd întocm
muncii colective s-a fa
bilităţii ca cineva sau
impună, arbitrar, pare

Cum e şi normal,
aprobă uneori propriile
După ele ar fi putut
Deci :

Avem şi n
scenariştii
noştri !

Am citit
teri pe te
ferat o re
narii sau
creaţie ?
mai vechi
tră propunea sistemu
creaţie. Aici nu e vo
bilitatea vreunei me
au scenarişti profesion
în trusturi special

OPINII...

DESPRE FILMUL MUZICAL. ● *Este încîntător, original, spumos, amuzant, dar lipseşte cu desăvîrşire* (Vasile Giga, Cluj)

● *Parcă îmi amintesc din „tinereţea" mea cîteva filme în care se cîntau melodii de muzică uşoară, „Dragoste la zero grade", „Tunelul", „Procesul alb" sau „Vacanţă la mare", nu ? Am auzit că în Cuba „Serenada tinereţii" a devenit şlagăr. Bravo nouă !* (Mircea Maier, Timişoara)

DESPRE COMEDIE ● *De ce să neg ? Am rîs copios în sală. Nu m-a interesat profunzimea psihologică a caracterelor. Mă întrebaţi de ce am rîs ? Simplu. De „bancurile" din text şi de recitalurile pantomimice ale marilor noştri comici : Puiu Călinescu şi Ştefan Bănică. Cum ? Un text plin de poante şi un recital Puiu Călinescu pot întîlni şi la Estradă ? De ce era nevoie să le văd şi pe ecran ? Nu ştiu.* (Pop Iosif, Cluj)

● *Comedia noastră cinematografică nu e un film, ci o colecţie de „varietăţi" pe un subiect întîmplător.* (Victor Bacea, elev, Bucureşti)

● *Scuzaţi, dar nu-mi amintesc să fi văzut o comedie în ultimii doi ani. Probabil că n-au fost în plan la Buftea. Spuneţi că am avut totuşi comedii ? „Serbările galante" în 1966 şi „Corigenţa domnului profesor" în 1967 ? Da. Se poate* (Const. Nicolescu, Matematici, Bucureşti)

DESPRE FILMUL POLIŢIST. ● *La noi nu se realizează decît 1—2 filme poliţiste pe an. Foarte bine E un gen minor. Noi sîntem buni în genurile majore* (Elena Săvulescu, I.M.F.)

● *Exceptînd „Runda 6", filmele poliţiste sînt greoaie, complicate, cenuşii. Cred că filmului îi este improprie urmărirea raţionamentului uman, cheie a anchetei poliţiste. Să renunţăm la crearea*

NALE DE FILME DIN ULTIMII DOI ANI A RIDICAT CÎTEVA PROBLEME DEMNE DE REȚINUT

...trebui a pre- se con- ...zute. Ci- ... filmele ...nprenta" III", ei ... că nici ...at de la ...snais nu ...iocritate. ...rau cînd ...n, de la

...agi con- de sce- nu face ...a impu- ..., fugind ... vorbim ...rincipiul ...loc posi- ...va să-și

...torii își ... scenarii. ...judecați.

scriindu-se pe generic la rubrici diferite. La noi scenariștii sînt de obicei doi, dintre care unul e regizorul care-și face parte și din dreptul de autor al scenaristului.

Sistemul scenariștilor profesionalizați — ne spune Gh. Pascu de la Universitatea Iași — nu cred că este propice stadiului la care se află filmul nostru. Avem scenariști de valoare, ca Ion Grigorescu, Titus Popovici. S-ar mai putea găsi și alții. Ar putea fi cooptați mulți scriitori de prestigiu. Dar eu cred și aștept revirimentul din partea tinerilor. Cel mai mult îmi plac scenariștii necunoscuți. Virtuali. Polonia și Cehoslovacia au arătat că pentru ridicarea unei școli naționale trebuie să pornești de la o generație tînără. Oameni care au ceva de spus, regizori, actori, operatori, critici, scenariști, dramaturgi, poeți, filozofi sau pictori se strîng într-o grupă de creație constituită ca un laborator. Nu ajunge să primești o leafă ca să fii cineast. Se discută, se propune, se adoptă, se renunță, se creează și

mai ales se colaborează. Pentru clădirea unei școli de film nu e nevoie de funcționari, ci de cineaști. Interpreții, stilul, se aleg în funcție de necesități estetice și aici orice intervenție exterioară e neartistică.

Oricîte organizări administrative s-ar face, esența procesului filmic pornește de la artistul care are ceva de comunicat. În 1955, Petre Sălcudeanu declara că un regizor trebuie convins asupra necesității de a aborda o temă sau alta. Procedîndu-se astfel, vedem pe ecrane ce a ieșit. Regizorii care au procedat invers, convingîndu-i sau nu pe redactori și consiliu să accepte filme mai dificile în problematică sau tratare, au avut de trecut prin... meandre.

... dezba- de pre- de sce- ...upă de ... număr ...ta moas- ...pelor de ... infaili- Italienii ...ganizați ... în-

...ui Sherlock Holmes național. Ion Besoiu nu se ...trivește. Să lăsăm trucurile. Am auzit că e la ...dă filmul de acțiune, de serie neagră. Îmi amin...c „Taxiul morții", „Asasinul și fata" (poloneze), ...mină după jaluzele" (maghiar), „Jocuri ne...imbate" (ceh.) Deci se poate și fără detectivul ...cepțional și nemuritor... (Gh. Puiu, Conservator, ...i)

...DESPRE FILMELE DE ACTUALITATE. • Nu mă ...unosc în eroii filmelor de tineret. Problemele ... sînt artificiale, false, bucuriile și eșecurile ne...osimile. Un tînăr nu reușește la facultate și in... într-o criză morală foarte filmică. Merge apoi ... un șantier, întîlnește un maistru pozitiv și o iu...e blondă și-și recapătă încrederea în viață. Am ...zut mai multe variații pe tema asta. Interesant. ...rsonal eu am intrat la facultate și sînt în anul ... Vreau să devin inginer. Asta nu vă intere...ză tovarăși de la cinematografie ? (Maria ...vu, Chimie, București)

Poate li s-a spus : nu putem cheltui bani pe experimente, luați mai bine din plan ce a rămas : un film-despre viața satului, altul polițist.

Numărul mare al ecranizărilor explică această situație. E mai ușor să te refugiezi în lucruri verificate și să povestești într-o suită de scene o carte mai mult sau mai puțin celebră, ne explică Gh. L. Puiu de la Conservatorul din Iași. Scenariile au trebuit să semene și ele cu cărțile, să fie literaturizate, iar dacă în dialog s-au introdus cîteva reflecții pseudo-filozofice, însemna că s-a rezolvat și întinderea de idei a filmului.

Pătrunderea în psihologia omului este escamotată prin lipsa de motivație a mișcării lui interioare și exterioare. De unde superficialitatea, exterioritatea filmică. Marele film național, chemat să ilustreze ipostazele fundamentale ale spiritualității românești, lipsește atunci de la apel.

Am primit totuși o mulțime de prem i

Da, dar cele mai serioase le-a primit Ciulei, regizor venit din teatru. Regizorii „profesioniști" însă... Francisc Munteanu a făcut 8 filme, lucrînd pentru propria lui nemurire. Dar noi cu ce ne-am ales ? Un regizor de film, ne-a răspuns Călin Stănculescu de la Filologie, e un salariat care face filme în loc să facă tractoare. Ce se întîmplă însă

INEMA *

dacă salariatul dă un rebut ? Regizorul de film face unul, două, trei filme mediocre. A dat dovada capacității sale. Rar se petrec minuni. Ar trebui să nu i se mai încredințeze filme. Dar ce să facă, cu ce să se ocupe el, pe ce bază să ia salariul ? Aici e un cerc vicios.

Noi producem circa 15 filme pe an, planul de producție fiind inevitabil mai mic decît cel al regizorilor. E clar atunci că unii vor sta, se vor ocupa de altceva : de televiziune, de profesorat, de voiaje de studii, de documentare...

Și atunci nu e greu să-ți explici de ce filmografia multora e contradictorie, de ce Mihai Iacob sare de la „Străinul" la un serial cu „Tom Sawyer" și Mircea Mureșan de la „Răscoala" la comedia sportivă, de ce nu se poate ridica o personalitate cu un stil unitar.

Să nu uităm că alături de regizori mai așteaptă să facă filme mulți secunzi, a căror promovare întîrzie, unii mai debutează, aduși de la „Sahia" — ca Boiangiu, din teatru — ca Pintilie sau din altă parte — ca Cezar Grigoriu.

Ce să mai vorbim de absolvenții de la regie care sînt puși să facă filme publicitare pentru a se justifica repartizarea lor la televiziune sau la secția de filme tehnice a cine știe cărui minister ?

În revista „Cinema" — „vedetele" noastre dau deseori interviuri despre literatura preferată sau rolurile visate. Nici un reporter nu s-a gîndit pînă acum să-i întrebe : **„V-au plăcut filmele în care ați jucat ?"**

Am fi avut poate surprize...

Mulți regizori care și-au făcut publică mediocritatea, ne spune Dinu Popescu de la Filologie, continuă să semneze filme. Dacă se fac pe an atîtea filme, ele trebuie repartizate în ordinea valorii. Avem desigur cîțiva regizori de talent, a căror semnătură nu poate gira banalități, ca Pintilie, Ciulei, Mihu, Victor Iliu... Ei ar trebui mai întîi întrebați ce anume proiecte au, cu ce scenariști, cu ce echipă ar voi să lucreze, ce probleme anume îi interesează... În goana după expresia modernă să nu ne lăsăm seduși de orice superficialități luate peste noapte drept idei geniale. Să se discute serios, cinstit, problemele de conținut mai întîi. Cineva spunea că adevăratul criteriu al modernității se află în conținut. Cineastul care în țara lui exprimă pentru prima oară o stare de spirit, dezvăluie geneza și esența unui proces real și specific, acela va realiza filme moderne. Căci modernizarea cu orice preț a formei poate șterge diferențele naționale între stiluri, modernitatea conținutului va exprima însă întotdeauna specificul unei spiritualități naționale...

Inexpugnabilul „Turn de fildeș"

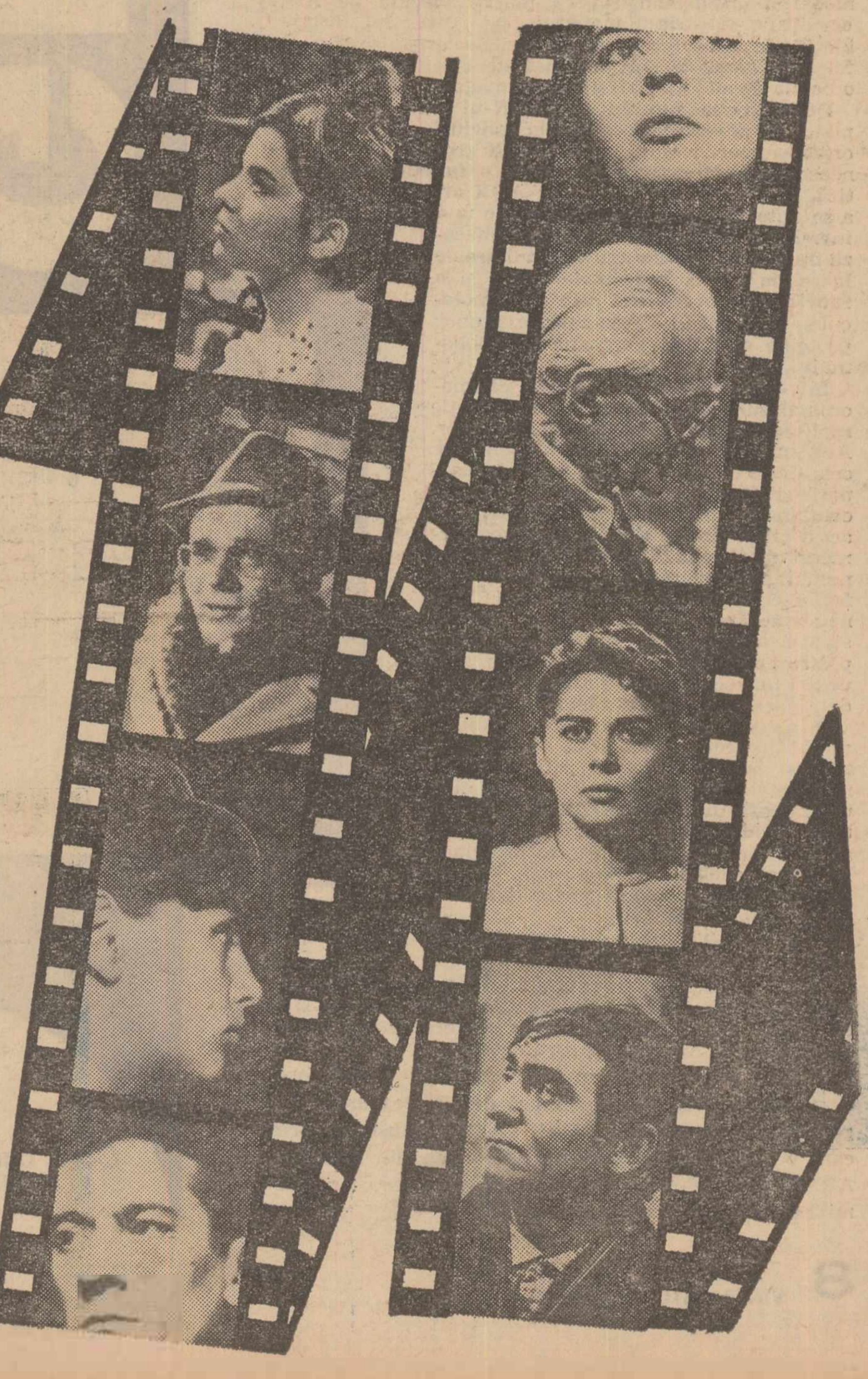
Asemenea propuneri n-au lipsit niciodată. La apariția fiecărui film românesc presa a înconjurat noua producție cu o atenție deosebită, exprimînd deschis atitudinea opiniei publice față de conținutul și forma operei respective. N-au lipsit nici dezbaterile ample de idei, sugestiile și mai ales întrebările. Studioul de la Buftea a rămas însă etern insensibil la toate criticile. E drept, cel mai potrivit răspuns ar fi fost... realizarea de filme reușite, dar cum acest fel de răspuns întîrzie, ne-am fi mulțumit și cu unele verbale... Baricadați în citadela de la Buftea, responsabilii filmului nostru au tăcut chitic la fiecare nereușită. De obicei, orice instituție din țară, începînd cu conducerile ministerelor, manifestă spirit de răspundere în fața criticilor și observațiilor adresate în presă. O stare de inexplicabilă automulțumire pare însă a domni la Buftea. Cei de acolo sînt convinși probabil că produc numai capodopere cărora presa e datoare, numai, să le facă publicitate. Altfel cum s-ar explica acest mutism prelungit ?

„Știrile de pe platouri" care ne parvin sună în general cam așa : la 5 ianuarie a intrat în decupaj filmul „Un băiat iubește o fată" al lui Cezar Grigoriu, după un scenariu de Cezar Grigoriu și Dimos Rendis. Aceeași echipă vinovată de bluff-ul prezent zilele acestea pe ecrane : „Împușcături pe portativ". Cronicile apărute în presă n-au convins probabil asupra inoportunității reeditării unei experiențe Grigoriu ? Înainte ca publicul să-și fi spus cuvîntul s-a hotărît cheltuirea altor bani pe seama unui fals regizor de film ? De ce se procedează astfel, mai așteptăm încă să ni se explice. Cinematografia pare a fi singurul domeniu în care o seamă de foruri sînt consultate abia după ce filmele au fost făcute. E un mod cu totul convențional de „colaborare", prin care se refuză sprijinul multor competențe...

Discutia nu se încheie niciodată

O discuție pornită pentru a reflecta asupra problemelor unei cinematografii naționale nu trebuie să se încheie niciodată. Nu trebuie trase concluzii și spus : pînă acum am făcut așa, de acum vom face altfel. Esențial e **să facem** ceva. Și aici, pe drumul luptei pentru ridicarea unei școli naționale de prestigiu, oricînd o idee, un proiect, o opinie pot fi luate în considerație. Spectatorii și artiștii trebuie să se afle în dialog continuu, în perpetuă dezbatere, generatoare de emulație.

Anchetă realizată de Eugen PATRICHE

EVRIKA!

GENETICA ȘI VIAȚA

Materia vie și respectiv viața sînt dificil de cercetat. În primul rînd, din cauză că materia vie este extrem de complexă și în al doilea rînd datorită faptului că în materia vie, respectiv în celule, au loc permanent o mulțime de reacții biochimice, care alcătuiesc ceea ce se cheamă **metabolismul celular.** De pildă, în celula bacteriană, care este de aproximativ 500 ori mai mică decît celulele plantelor și animalelor mai evoluate, există 5000—6000 tipuri diferite de molecule, de la cele mai simple cum sînt apa, bioxidul de carbon etc., la cele mai complexe de tipul proteinelor și acizilor nucleici. În ceea ce privește proteinele, se consideră că într-o singură celulă bacteriană de **Escherichia coli** există între 2000—3000 de tipuri, din care aproximativ jumătate sînt enzime cu rol important în catalizarea tuturor reacțiilor chimice intracelulare.

Celula vie poate fi considerată drept un imens combinat chimic al microcosmosului, în care se fabrică concomitent un număr mare de produse, unele dintre ele foarte complexe, și exact în cantitățile necesare funcționării și reproducerii sale.

Cu toată complexitatea uriașă a materiei vii, cercetările recente au reușit să pătrundă tot mai adînc în intimitatea structurii și a modului său de funcționare. **Genetica** — știința eredității viețuitoarelor — a adus o contribuție importantă la studierea originii și evoluției vieții pe Pămînt, precum și a celor mai de seamă fenomene caracteristice materiei vii.

În ultimii douăzeci de ani, în studiul eredității s-a produs o adevărată revoluție care a dus la apariția unui domeniu nou denumit **genetică moleculară.** Această nouă orientare în genetică a făcut posibil studiul materiei vii și al atributului său ereditatea la nivelul moleculelor care o alcătuiesc. Dintre moleculele cu rol esențial în viața celulei, la loc de frunte se situează **acizii nucleici.** În anul 1944 un grup de cercetători americani de la Institutul Rockefeller au demonstrat că anumite caractere se pot transmite de la un tip de bacterie la altul, prin intermediul **acidului dezoxiribonucleic (ADN).** În acest fel s-a demonstrat experimental că o substanță chimică, respectiv macromolecula de ADN, este purtătoarea „zestrei ereditare" a organismului. Așa s-a semnat „actul de naștere" al geneticii moleculare.

Un al doilea mare pas înainte s-a făcut în anul 1953 cînd cercetătorii **J. D. Watson** și **F. H. Crick** au reușit să descifreze structura macromoleculei de ADN. Aceasta este alcătuită din două catene lungi, răsucite elicoidal în jurul celeilalte și formate dintr-o secvență de unități mai mici denumite nucleotide. Fiecare nucleotidă este formată dintr-un zahar, un radical fosforic și o bază azotată. Specificitatea nucleotidelor este dată de bazele azotate, care pot fi de patru tipuri : adenina, guanina, citozina și timina. Cele patru baze azotate sînt complementare, adenina corespunzînd timinei, iar guanina — citozinei. Ordinea în care se succed nucleotidele într-un lanț polinucleotidic determină ordinea nucleotidelor în lanțul pereche, deoarece întotdeauna adenina se leagă chimic de timină, iar guanina de citozină. Ca urmare cele două catene sînt complementare, una fiind copia negativă a celeilalte. Dacă ținem seama că o macromoleculă de ADN este formată din aproximativ 10 000 nucleot de care se pot succede într-o infinitate de moduri, se remarcă imediat variația extraordinară a tipurilor de ADN. Într-adevăr, s-a demonstrat experimental faptul că la diferite specii, varietăți, rase etc. există ADN diferit, nu numai cantitativ ci și calitativ. Pe de altă parte cercetările moderne au demonstrat că macromolecula de ADN constituie substratul material pe care sînt inscrise biochimic caracterele ereditare ale organismelor, la fel cum sunetele sînt înregistrate electromagnetic pe o bandă de material plastic de la magnetofon.

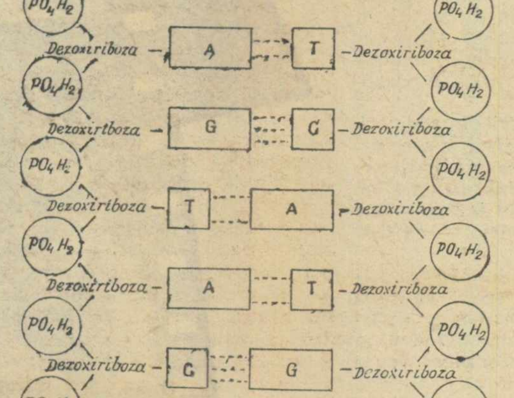
Descoperirea faptului că ADN-ul constituie baza materială a eredității a dus la concluzia că în celulele organismelor moleculele de ADN trebuie să îndeplinească două funcții importante : **o funcție autocatalitică,** în sensul că molecula de ADN are capacitatea de a se autoreproduce și a da naștere unor molecule fiice identice, mecanism prin care se realizează transmiterea informației ereditare de la celula mamă la celulele fiice ; și **o funcție heterocatalitică** prin care moleculele de ADN determină sinteza unor proteine specifice necesare metabolismului celular.

Într-adevăr, s-a demonstrat că macromolecula de ADN are capacitatea de **replicație** după tipul semiconservator. Aceasta înseamnă că la un moment dat cele două catene complementare se separă și de ele se atașează din mediul celular nucleotidele corespunzătoare. În acest fel dintr-o moleculă veche se formează două molecule fiice, care sînt noi numai pe jumătate, în sensul că sînt formate dintr-o catenă veche și una nou sintetizată. Evident, acest mod de sinteză a moleculelor de ADN permite păstrarea cu o înaltă fidelitate a secvenței nucleotidelor. Ca urmare descendenții seamănă cu ascendenții.

În ce privește funcția heterocatalitică a ADN, cercetările moderne au demonstrat că informația genetică purtată de macromolecula de ADN este mai întîi transferată unui alt acid nucleic, și anume **acidului ribonucleic (ARN),** care servește ca matriță în sinteza proteinelor care are loc în citoplasmă. Relația dintre ADN și proteine poate fi redată sumar prin formula :

ADN **Transcripție** ARN **Translație** Proteine (replicație)

Această relație este denumită **„dogma centrală a geneticii"** și ea arată că informația genetică din ADN este mai întîi **transcrisă** într-o secvență specifică de nucleotide în ARN, după care acesta migrează în citoplasmă, unde cu ajutorul unor structuri subcelulare, denumite ribozomi, se realizează **descifrarea mesajului genetic.** Aceasta înseamnă că are loc **translația,** prin care o secvență anumită de nucleotide din molecula ARN determină sinteza moleculelor proteice cu o anumită secvență de aminoacizi.

Schema unui fragment din macromolecula de ADN

Macromolecula de ADN este formată dintr-o secvență de nucleotide, formate dintr-un radical fosforic, un zahar (desoxiriboza) și o bază azotată. În ce privește bazele azotate, ele sînt de 4 tipuri : ademina (A), guanina (G), citozina (C) și trimina (T). Întotdeauna bazele azotate se leagă între ele în felul următor : adenina cu tinina cu două punți de hidrogen (liniile punctate), iar guanina cu citozina cu trei punți de hidrogen (liniile punctate).

Una dintre cele mai mari realizări ale biologiei moderne și ale științei în general o constituie **descoperirea codului genetic.** Studiile de genetică moleculară au reușit să demonstreze experimental că unei secvențe de trei nucleotide, denumite **codon,** din macromolecula de ADN, îi corespunde un anumit aminoacid. S-a descoperit astfel modul cum se realizează înregistrarea biochimică a informației genetice în macromolecula de ADN. În acest fel, visul de multe secole al oamenilor de știință a devenit realitate. S-a demonstrat faptic că ereditatea nu este o însușire de ordin supranatural a materiei vii, ci are un substrat material biochimic ce este tot mai bine cunoscut.

Implicațiile descoperirilor amintite sînt extraordinare nu numai pentru știință, dar în general pentru umanitate.

În primul rînd studierea modului cum celula vie realizează sinteza proteinelor deschide perspectiva **sintezei artificiale a proteinelor,** de care omenirea duce atîta lipsă. Primii pași în această direcție s-au și făcut. Astfel, în 1961 geneticienii americani **M. V. Nirenberg** și **J. H. Matthaei** au realizat în laborator sinteza artificială a proteinei, polifenilalanina, cu ajutorul unui ARN artificial. Descifrarea aproape completă a codului genetic, realizată în perioada 1961—1967, creează premisele sintezei artificiale și a altor proteine, folosind acizii nucleici cu structură cunoscută. Va deveni astfel posibilă într-un viitor relativ apropiat **sinteza industrială a proteinelor,** fapt care va rezolva radical „foamea de proteine" caracteristică mai ales țărilor slab dezvoltate.

În anul 1967 cunoscutul genetician **A. Kornberg,** laureat al premiului Nobel, a reușit o altă performanță extraordinară și anume a realizat sinteza artificială a unor acizi nucleici virali cu proprietăți infecțioase. Cu toate că sinteza artificială a acizilor nucleici s-a realizat însă cu mai bine de 10 ani în urmă, este pentru prima oară cînd se reușește sinteza unor acizi nucleici cu proprietăți biologice.

Ne apropiem astfel de rezolvarea problemei **sintezei artificiale a materiei vii.** După cum se știe **viața** poate fi considerată drept rezultanta interacțiunii funcționale a unor biomolecule, dintre care o importanță deosebită prezintă acizii nucleici, proteinele etc., și care determină formarea unui sistem cu capacitate de autoreproducere și autoconservare. Sinteza artificială a acestor biomolecule, descoperirea relației dintre ele și elaborarea „dogmei centrale a geneticii" creează premise pentru obținerea pe cale artificială a unor forme simple de materie vie, evident neorganizată sub forma de celule, care sînt rezultatul unui proces îndelungat de evoluție.

Studiile de biologie moleculară citate contribuie de asemenea la elucidarea mult controversatei probleme a **originii vieții pe Pămînt** și a explicării modului cum s-a realizat **evoluția biochimică a materiei vii.** O seamă de cercetări recente au demonstrat posibilitatea sintezei abiogene a aminoacizilor proteinelor și a nucleotidelor acizilor nucleici. S-a conturat astfel ipoteza că **viața a apărut în momentul cînd a început sinteza polinucleotizilor cu o anumită secvență de nucleotide legată de sinteza polipeptidelor cu o anumită înlănțuire a aminoacizilor.** Aceasta a însemnat totodată apariția mecanismului genetic de autoreproducere a materiei vii, mecanism care asigură cu o înaltă fidelitate sinteza materiei vii. Prin mutații, recombinări genetice etc. s-a realizat modificarea acestui mecanism genetic, fapt care a determinat totodată schimbări în materia vie inițială și respectiv evoluția.

În sfîrșit, cercetările de genetică moleculară moderne creează **posibilitatea intervenției directe la nivelul genelor pentru modificarea eredității organismelor.** Mutațiile moleculare dirijate vor constitui, într-un viitor nu prea îndepărtat, materia primă pentru obținerea de plante și animale necesare societății umane. Pe de altă parte, cunoașterea mecanismului molecular al eredității deschide perspectiva luării de măsuri profilactice și terapeutice pentru combaterea celor peste 1 000 de maladii ereditare ce afectează specia umană. Primele cercetări în această direcție sînt încurajatoare. S-a descoperit, de pildă, că așa-numitele **hemoglobinopatii** sau boli ale sîngelui se datoresc unor mutații ale genelor care determină astfel sinteza unor hemoglobine modificate. Dacă într-o moleculă de hemoglobină care conține 600 de aminoacizi ce au o anumită ordine, un singur aminoacid este înlocuit apare o hemoglobină anormală, ce determină o maladie gravă a sîngelui.

Genetica a devenit în prezent una dintre cele mai importante ramuri ale biologiei. Cu toate că ea a luat naștere ca știință numai la începutul secolului XX, iar genetica moleculară are o vîrstă ce nu depășește două decenii, studiile privind ereditatea au luat un mare avînt și au dus la descoperiri cu totul remarcabile, care au revoluționat modul nostru de a concepe materia vie și respectiv viața. De altfel, o caracteristică a biologiei moderne o constituie continua aprofundare a cercetărilor, trecerea lor de la studiul celular la cel al biomoleculelor. S-a reușit astfel ca într-un timp foarte scurt să se realizeze progrese extraordinare în studiul microcosmosului, comparabile cu cele realizate în domeniul fizicii atomice sau în studiul experimental al cosmosului.

Conf. univ. dr. Petre Raicu
șef de laborator în Institutul de biologie al Academiei R.S. România

Contemporani care au intrat în istorie

„Che“ – condotier al secolului XX

În amintirea acelui care a fost „CHE“ GUEVARA, prezentăm mai jos cîteva extrase din scrisorile sale.

Visam să devin un cercetător renumit, visam să muncesc neobosit pentru ca să reuşesc ceva în folosul umanităţii ; ar fi fost un triumf personal însă. Eram ca toată lumea copilul unui anumit mediu... Apoi am călătorit prin America Latină, moment esenţial în formarea caracterului meu. În condiţiile în care am călătorit ca student şi, apoi, ca medic, am intrat în contact cu mizeria, cu oamenii, cu infirmităţile, cu imposibilitatea de a îngriji şi vindeca un copil din cauza ignoranţei familiei şi a faptului că pentru un tată pierderea unui copil era un eveniment fără importanţă... Şi atunci, nici o descoperire ştiinţifică nu m-ar mai fi bucurat, nu am mai dorit să fiu un cercetător renumit şi am înţeles că trebuia să-i ajut altfel pe aceşti oameni.

În realitate, după experienţa acumulată în călătoria mea prin America Latină şi şederea mea în Guatemala, nu eram prea atras de ideea de a intra într-o revoluţie contra unui tiran, dar Fidel m-a impresionat. era o personalitate extraordinară. Se antrena în probleme care păreau imposibil de rezolvat şi le ducea totuşi la capăt. Avea un optimism molipsitor. Avea de luptat, de concretizat ideile sale. Şi pentru a demonstra poporului din patria sa că poate avea încredere în el a lansat faimoasa lozincă : „În 1956 vom fi liberi sau martiri“.

(DINTR-UN INTERVIU ACORDAT ZIARISTULUI ARGENTINIAN JORGE RICARDO MASETTI).

Sîntem o generaţie de sacrificiu. Generaţia noastră nu posedă bunurile pe care le vor poseda cele viitoare. Şi vrem să fim conştienţi de aceasta, conştienţi de rolul nostru, pentru că avem marea glorie de a fi avangarda revoluţiei în America şi gloria de a fi o ţară odioasă pentru imperialism... Nu am renunţat la nici unul din principiile noastre, nu am sacrificat nici unul dintre idealurile noastre şi nici nu ne-am dat la o parte de la îndeplinirea vreuneia din sarcinile noastre. Toate acestea cer eforturi. Această generaţie, care a început o largă mişcare socialistă la numai un pas de imperialismul nord-american, ţine să-şi plătească gloria prin sacrificiu. Se sacrifică zi de zi pentru a construi ziua de mîine prin efortul său. În această zi de mîine pe care voi o veţi cuceri, la care visa i întreaga tehnică va sta la dispoziţia voastră pentru a o pune în slujba poporului. Vrem să construim şi pentru aceasta trebuie să respingem atacul imperialismului şi să luptăm cu toate dificultăţile. De aceea generaţia noastră va ocupa un loc în istoria Americii. Trebuie să fim sensibili faţă de nenorocire oriunde în lume şi înainte de toate faţă de nedreptate şi exploatare, datorie pe care Marti o sintetiza într-o frază pe care ar trebui s-o repetăm mereu : „Orice om adevărat trebuie să simtă pe obraz lovitura pe care un alt om o primeşte pe obraz“.

(DIN CUVÎNTAREA LA PRIMA ÎNTÎLNIRE INTERNAŢIONALĂ A PROFESORILOR ŞI STUDENŢILOR ÎN ARHITECTURĂ).

În urmă cu zece ani vă scriam că sînt un soldat prost şi un medic prost. Între timp. n-am reuşit să devin un adevărat medic, dar cred că am devenit un bun soldat. Nu s-au schimbat multe în viaţa mea afară doar că am devenit mult mai conştient, că marxismul s-a sedimentat drept convingerea mea despre viaţă.

Mulţi îmi vor zice „aventurier“. Şi sînt într-adevăr un aventurier dar de un tip aparte, dintre aceia care-şi riscă pielea pentru a demonstra adevărul în care cred. Lupta în care mă încadrez acum s-ar putea să fie cea decisivă, ultima mea luptă. Nu caut moartea, dar ea intră în calculul logic al probabilităţii.

...V-am iubit mult dar n-am ştiut niciodată s-o arăt. Voinţa pe care mi-am temperat-o cu suflet de artist va susţine acum două picioare slăbite şi doi plămîni sfîrşiţi, dar o va face pentru că lupta o cere. Amintiţi-vă uneori de acest mic condotier al secolului XX. O sărutare Ceciliei şi lui Roberto, lui Juan Martin şi Beatricei, tuturor. Vouă o puternică îmbrăţişare de fiu curajos şi rebel.

Ernesto

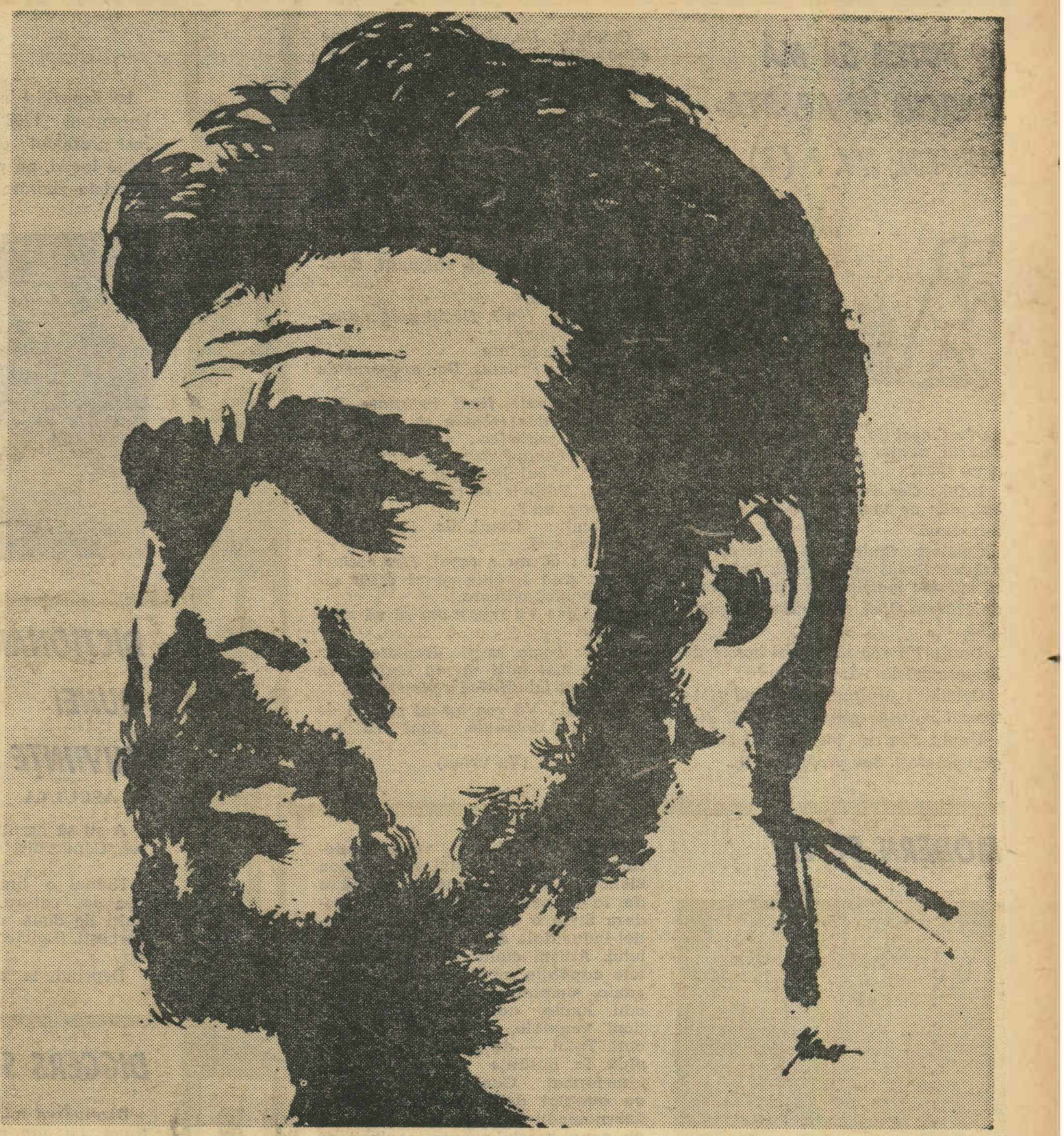
(DIN ULTIMA SCRISOARE CĂTRE FAMILIE).

Într-o zi ne-am întrebat dacă vreodată va trebui să întîmpinăm moartea. Şi am fost uluiţi de posibilitatea reală a unui asemenea eveniment. Ne dădeam seama din acel moment că el era o posibilitate reală, că. într-o revoluţie (atunci cînd este o adevărată revoluţie) se învinge sau se moare. Şi mulţi tovarăşi au căzut, într-adevăr. pe drumul ce duce spre victorie.

Acum totul ia un ton mai puţin dramatic pentru că sîntem mai maturi : dar faptul însuşi se repetă.

...Părăsesc Cuba mulţumit că mi-am îndeplinit datoria revoluţionară plecînd spre alte locuri ale lumii care cer modestele mele capacităţi de luptă împotriva imperialismului. Şi dacă ultima oră mă va ajunge sub alt cer, ultimul meu gînd va fi pentru poporul cuban care m-a primit ca pe un fiu şi pentru tine.

(DIN ULTIMA SCRISOARE ADRESATĂ LUI FIDEL CASTRO ÎNAINTE DE PLECAREA ÎN BOLIVIA)

Omagiu lui „Che“

de POP SIMION

Valoarea personalităţilor rezidă în extraordinara lor putere de a exprima cel puţin o latură fundamentală a timpului lor, încorporînd-o în fiinţa, în gîndirea profundă, în spiritul croit pe mari dimensiuni, în vocaţia de a comunica cu masele, în neobişnuita lor capacitate de a emite idei novatoare şi a le materializa ; unul dintre aceşti oameni a fost Ernesto „Che“ Guevara, splendidul argentinian, de fapt cuban prin adopţiune revoluţionară şi, ca să spunem adevărul întreg, un mare cetăţean şi eminent revoluţionar al Americii Latine, cum s-a considerat dintotdeauna şi cum o subliniază puternic tragicul său sfîrşit.

Era vara lui 1962, caniculă de iulie, şi Parcul latino-american din Havana gemea de lume ; se derula acolo o demonstraţie a sportivilor Cubei înainte de a pleca la Spartachiada de la Jamaica. În tribune l-am întîlnit pe Che. Era îmbrăcat în obişnuitul său costum verde olive ; **capela militară şi-o scosese, o avea vîrîtă pe după centiron, în care-şi proptise de altfel şi braţele bine legate în muşchi. Îşi fuma trabucul şi privea, cu ochi miciţi, ceea ce se întîmpla pe stadion. În aclamaţii prelungi, sportivii scandau** En Jamaica tambien venceremos !, **promiţînd să se întoarcă victorioşi de la jocurile latino-americane. Fidel se întreţinea cu cîţiva dintre intelectualii care sosisem la festivităţile care urmau să aibă loc cu ocazia aniversării victoriei de la Moncada — 26 iulie. Cercul convorbitorilor s-a extins ; s-au apropiat cîţiva dintre conducătorii cubani şi, printre aceştia, prezenţa lui** el comandante Che **s-a impus în chip impresionant. Citisem despre el, îi cunoşteam biografia, ştiam că destinul acestui argentinian temperamental are ceva mitic şi tulburător ; nu ştiam ce îmi poate spune figura acestui om, faciesul lui, gestica, ochii, mîinile. Pentru că sînt un vizual şi pentru că eu cred în chip nedezminţit în ceea ce exprimă ochii oamenilor, faciesul lor, l-am privit atent pe Che. Implantată în nişte bocanci uriaşi, statura mică a acelui om părea mai mică decît în realitate ; avea însă un mod de a privi oamenii, o poziţie a capului care te arunca instantaneu la o oarecare distanţă, ca să te readucă imediat în intimitatea pe care o împrăştia acel chip de un marcat omenesc. N-avea nimic din prestanţa — înnăscută ori elaborată — a conducătorilor ; prezenţa lui era expresia simplicităţii (nu a simplităţii). Avea ochi de viezure, foarte jucăuşi, exprimînd prin febra lor exaltată o mare forţă de pătrundere şi o inteligenţă neliniştită. Fruntea o avea mare, osoasă, cioplită brutal, gravată în linii orizontale şi exprimînd o continuă şi dulce oboseală ; dar senzaţia pierea, pentru că ţişneau din îngemănarea sprîncenelor două linii în zig-zag vertical, care dădeau o mare frumuseţe acelei frunţi, un scut al ideilor. Şi ce mai spunea acel facies ? Pomeţii proeminenţi — dăruire ; lobii cărnoşi ai nărilor şi gura adînc tăiată, cu sfîrcurile răsfrînte oblic şi mult — voinţă puternică şi aspiraţii mari ; obrazul mat, prelung, aproape isusiac, terminat prin proeminenţa brutală a bărbiei — generozitate conjugată cu rigori şi intransigenţe duse pînă în pînzele albe ; urechile mici şi lipite, dînd spaţii mari parietalilor, pînă unde evadau radial ridurile izvorînd parcă din neliniştea globilor contaminaţi de febră — marca inteligenţei. Şi, ca o sinteză a acestora, era lumina aproape stranie, de gravitate şi tragism, care traversa foarte des această faţă de bărbat frumos, nemaivorbind de jocul şi vioiciunea mîinilor, care dădeau mult relief — nu atît vorbelor pe care le acompaniau — cît zvîcnirilor spiritului, ideilor care irumpeau în flux continuu.**

Che m-a întrebat ce am văzut în Cuba, mi-a vorbit agitat şi cu multă mîhnire despre necazurile pe care le mai produce tradiţia de monocultură, despre destinul zahărului, despre femeile cubane, despre generozitatea naturii şi...

— Şi să revii în Cuba peste un număr de ani ; multe se vor schimba, în Cuba socialismul îşi va fi făcut o structură (şi cu un gest de bunăvoinţă îşi desprinse steguleţul triunghiular, de culoare carmine, **pe care era înscrisă deviza acelei zile şi a acelei manifestări :** En Jamaica tambien venceremos ! **şi mi-l întinse).**

...Am revenit în Cuba după un număr de ani (cinci şi mai bine) ; în Cuba socialismul avea o structură, însă nu-l mai avea pe Che. Trecuse o bună bucată de timp de cînd se stinsese pe pămîntul Boliviei, în plină luptă de guerilă, **eminentul revoluţionar al Americii Latine ; Cuba, patria lui adoptivă, era încă zguduită, cabrată, adînc întristată de pierderea marelui ei fiu. Cuba anului 1968 s-a proclamat sub ochii mei, în acest început de ianuarie, drept Cuba anului Che,** año d'el guerilliero eroico. **Nu l-am mai întîlnit pe bărbatul mic de statură şi atît de apropiat inimii mele ; am întîlnit, în schimb, pe miile de bărbaţi care formează faimoasa** brigada invasora Che Guevara **şi care a dezlănţuit al nu ştiu cîtelea atac împotriva ideii de monocultură, de astă dată prin fantastica acţiune de plantare a cafelei, la care participă întreaga ţară...**

De astădată nu l-am mai întîlnit pe Che ; i-am citit în schimb ultima scrisoare, ultimul mesaj, acela adresat copiilor lui. Prin semnificaţia şi adînca lor umanitate, cuvintele acelea par a fi adresate tuturor fiilor de luptători, întregului tineret revoluţionar al lumii contemporane.

AŞ PUTEA SĂ MĂ SINUCID ÎN APARTAMENTUL DV. ? (3)

Unul : *Aveţi vreo oră fixată ?*

Celălalt : *Pentru ce anume ?*

Unul : *Aşa, în general... şi pentru sinucidere. La ce oră v-aţi stabilit decesul personal ?*

Celălalt : *N-am preferinţe. Mi-e perfect egal la ce oră am să mă sinucid, numai să fie în jur de patru şi un sfert.*

Unul : *Cer iertare că v-am întrebat, dar aş vrea să luăm dejunul împreună.*

Celălalt : *Sînteţi din ce în ce mai drăguţ. Exact la ora asta îmi place să mănînc măsline, să ascult muzică de Tiberiu Olah şi să mîngîi o pisică albă.*

Unul : *Vă rog să serviţi aceste delicioase măsline din Mozambic.*

Celălalt : *Mulţumesc. Posedaţi tot timpul măsline pentru invitaţii dv. ?*

Unul : *Pentru invitaţi şi sinucigaşi amatori. Sau profesionişti...*

Celălalt : *Da, da. Unde pot pune sîmburii ?*

Unul : *În portofelul dumitale. E mai comod. Şi mai ales nu contează.*

Celălalt : *Aşa este. Pentru că, în fond. nu aveţi nimic împotriva sinuciderii ? Nu sînteţi un abstinent...*

Unul : *O, nu. Puteaţi foarte bine să nu vă sinucideţi Îmi era egal.*

Celălalt : *Desigur. Totuşi am s-o fac. Cred că asta se vede.*

Unul : *Nu se vede încă bine de tot...*

Celălalt : *O să vă obişnuiţi, domnule...*

Unul : *I o n.*

Celălalt : *Ion ? Neobişnuit nume. De unde vine ?*

Unul : *De la tata.*

Celălalt : *Frumos. Dar exagerat de lung.*

Unul : *Orele fiind înaintate îmi pare rău, dar trebuie să vă întreb cu toată politeţea : nu vă mai sinucideţi odată ? Ştiţi, eu sînt frizer. Iar în timpul liber fac critică dramatică. Trebuie să trăiască şi omul din ceva, nu ?*

Celălalt : *Omul, da. Să trăiască sau să moară.*

Unul : *O, nu e cazul. Dar tocmai la ora asta trebuie să-mi scriu ultima cronică viitoare.*

Celălalt : *Vă rog, n-am să vă stingheresc.*

Unul : *Logic, aveţi dreptate, dar trebuie mai întîi să mă scufund în atmosfera fabulistică a piesei.*

Celălalt : *Vă rog nu-mi vorbiţi de atmosferă, domnule. Simt că mă înăbuş.*

(Va urma)

MODERN STYLE

„Modern Style = fenomenul cel mai extraordinar al istoriei artelor", declara Salvador Dali acum treizeci de ani. Timpul i-a dat dreptate. Cărţi şi expoziţii sînt acum dedicate reîntoarcerii triumfale la arta epocii 1900. Tablouri, vase, bijuterii, afişe, rochii, maşini şi un avion Bleriot au fost adunate în expoziţia de la Ostende „Europa 1900". Modern Style e arta barocă a revoluţiei industriale de la începutul secolului. Artiştii căutau toate elementele capabile să fie reproduse mecanic, simplificau detaliile, complicau liniile, adoptînd circumvoluţiuni vegetale, serpentine, arabescuri. Totul — de la mobile şi vase pînă la intrările metroului — era transformat. Generaţiile următoare au adoptat geometria funcţională, debarasîndu-se de toate bibelourile de genul acestui evantai realizat de Hawkins în 1905, pe care vi-l prezentăm în fotografie. Acum „isteria" decorativă a stilului „Modern" e considerată un veritabil happening şi introdusă în analele artei decadente.

FLASH

La Public Theater în Manhattan's Greenwich Village, publicul american asistă cu oarecare neîncredere la un Hamlet modern, redus la 2 ore de spectacol şi la un număr mai mic de personaje. Joseph Papp a reluat montarea lui Hamlet în costume de zi, insistînd şi pe costumaţia militară modernă, cu muzică de jazz ca fond sonor. Stafia tatălui lui Hamlet a fost transformată într-un alter-ego al eroului, care dialoghează cu sine însuşi. Sensul politic al textului, curajos şi actual, primează. Papp dovedeşte însă o dată că asemenea experienţe nu sînt iconoclaste...

JEAN PAUL BELMONDO, unul din miturile filmului francez, şi-a umbrit puţin gloria datorită recentului divorţ de soţia sa, Elodie, după 9 ani de căsătorie în care au avut 3 copii. Motivul : o dublă acuzaţie de adulter. El îşi acuză soţia de relaţii cu un... prieten din Elveţia, iar ea de legătura cu o actriţă, cunoscută de fapt, Ursula AnCress.

CLASICII ŞI RECLAMA

Reclama unei firme de lenjerie din Franţa o face, după cum vedeţi ... VOLTAIRE, căruia o modernă cămaşă 1968 pare a-i sta foarte bine. Şi cine nu s-ar repezi să cumpere asemenea cămăşi, pentru a nu fi luat drept lipsit de înţelepciune...

OMLETA ZBURĂTOARE

La Expoziţia internaţională de ambarcaţiuni 1968 de la Hamburg a fost prezentat un yacht circular cu două locuri, pe pernă de aer, numit „Omleta zburătoare". Ambarcaţiunea are un diametru de 3 metri şi dezvoltă o viteză de 25 km. pe oră. În caz de... nevoie, yachtul poate zbura la 20 de centimetri înălţime, deasupra nisipului sau mlaştinilor.

DICŢIONARUL BUNEI CUVIINŢE

A ASCULTA

A şti să asculţi este o artă. (Epictet, Convorbiri II, 24)

Numai o limbă şi două urechi ţi-a dat natura, pentru ca să asculţi de două ori mai mult decît vorbeşti. (Epictet, Fragmente 142).

Deprinde-te a asculta cu atenţie pe oricine şi a te pune pe cît poţi mai mult în sufletul celui cu care stai de vorbă. (Marc Aureliu, Către tine însuţi VI, 53).

A SE ASEMĂNA

Cine trăieşte cu chiorii se învaţă a se uita cruciş.

Cînd nu poţi să caracterizezi un om, priveşte-i prietenii.

Cînd porumbelul vizitează des pe corb, penele îi rămîn albe, dar inima i se înegreşte.

Dacă te aduni cu cel şchiop, înveţi să şchiopătezi. (Plutarh).

Gh. PASCHIA

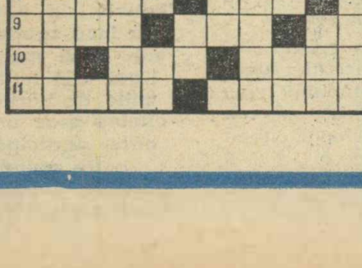
DIGGERS ŞI FREEBIES

Dizolvarea mişcării „hippies" continuă. La San Francisco mulţi dintre ei au părăsit cartierele centrale izolîndu-se la Haight Ashbury, unde proasta alimentaţie, lipsa de igienă, drogurile au început să-i distrugă. Raportul lui James Burnside de la „Family Service Association of America" subliniază accentuarea crizelor de „bad trip" datorate drogării sau altor cauze. (De exemplu hippies-ii au început să consume banane „prăjite", să respire gaze de eşapament sau din jetul combustibilului avioanelor de reacţie) Mulţi dintre ei nu pot rezista, se desprind de grup formînd alte comunităţi. Au apărut astfel „the diggers" sau „hippies moderaţi". Pentru ei „hippies" sînt „imbecilii fericiţi" care se lasă dominaţi pasiv de drog, pe cînd „digger" sînt cei ce se servesc conştient de droguri pentru a pătrunde în eul lor intim. pentru a se redescoperi (!?). Născută la Haight Ashbury mişcarea „digger" a emigrat în Canada în cartierul Yorkville din Toronto, circa 5 000 de tineri adunîndu-se sub conducerea lui Brian Chapman. În cartierul lor se găsesc un „Free story" pentru vînzarea hainelor specifice mişcării, un „Crap bag" — oficiu legal pentru ajutorarea celor intraţi în conflict cu poliţia, un „bad trip center"" medical şi un „drug seminar" unde se învaţă cum se folosesc drogurile „uşoare" ! Alţi hippies desprinşi de grup s-au intitulat „freebies" — liberi de „sclavia hippiesmului". Deocamdată însă nu şi-au găsit o cale personală.

LA OGLINDĂ

ORIZONTAL : 1) Pline de viaţă — Bătute în spate 2) Model — Copil mai mare 3) Pe ici pe colo (fem.) — A ajuns om 4) Bine legat — Într-acolo 5) Mijloc de trai — Un şut tras în gol — Refren muzical 6) După faptă şi răsplată — Cîrja lui Bachus 7) Se prăjeşte, uneori — Sînt de suprafaţă 8) Luat pe sus — Nu-i chiar comună 9) Parte achitată — Braţ de lemn — Pe el... 10) Scoase din fire — Refren popular — Odorul mamei... 11) Ani de-a rîndul — Înţeapă fără ironie.

VERTICAL : 1) Şi prin urmare — Muzică lirică 2) Munte — Nume de fată 3) Răstoarnă pămîntul — Acţiune în cîmp 4) Ţară de basm — În sat la noi 5) Semnul mirării — Cucute ! — Pronumele lui 6) Făcea plata — Timp nelimitat 7) Ecou cu pene — A sări la bătaie 8) Se dă pe faţă — Rămîne la urmă 9) Luată-n furci — Coloană în stil indian — Pămînt şi apă 10) Bătut în cap — Paradis — Alergător de cursă 11) Salcîmi — A duce cu vorba.

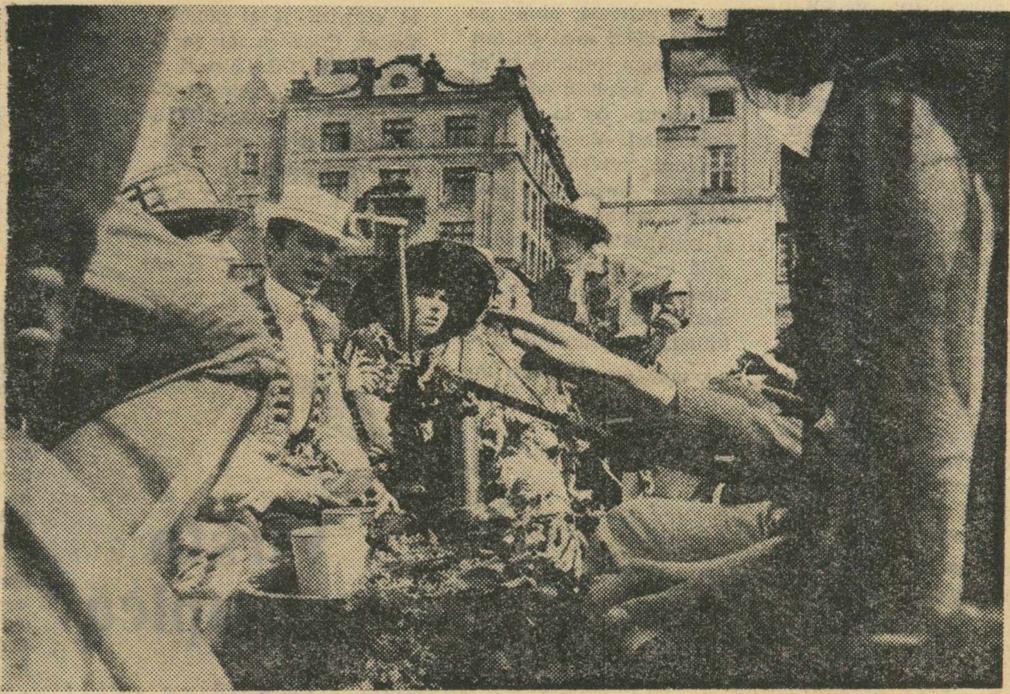
Toma MICHINICI

Z.S.P. în trei ipostaze

— Varşovia, Lodz, Wroclaw, Cracovia sînt etapele itinerarului urmat de delegația noastră — ne spune IULIAN VEREŞ, secretar al Consiliului U.A.S.R., conducătorul delegației U.A.S.R. care a vizitat de curînd R. P. Polonă. A fost o vizită prietenească, de răspuns la cea făcută de delegația Asociației Studenților Polonezi (Z.S.P.) în anul trecut. O vizită care a întărit legăturile frățești dintre studenții și organizațiile noastre, care se va concretiza prin noi acțiuni comune în domeniul schimburilor culturale și turistice. La începutul acestor relatări se impun cîteva date generale despre organizația studenților polonezi. Pe cartea ei de vizită putem citi : Z.S.P. cuprinde 85 la sută din totalul celor 170 000 de studenți, incluzînd și pe cei din învățămîntul seral și fără frecvență. Z.S.P. face parte din O.C.W.O.M. — comitetul de cooperare al organizațiilor de tineret din Polonia ; ea cuprinde și pe studenții membri ai uniunilor tineretului socialist și sătesc care au filiale în facultăți. Bazîndu-și activitatea pe o mare autonomie a organizațiilor din universități și institute și a celor regionale, Z.S.P. dezvoltă, folosind un important buget și o largă bază materială proprie, o gamă largă de activități practice, mai ales în domeniul cultural, recreativ, turistic și al muncilor studențești remunerate.

Felicitări pentru Miss-studenta Poloniei — 1967

Aspect de la „JUVENALIA" — sărbătoarea tradițională studențească din Cracovia

„POD JASZCZURAMI"

— Din piața înnobilată de construcțiile medievale ale tîrgului de pînză — Sukjenize — și ale bisericii Noire Dame pășim prin arcurile gotice ale unei vechi clădiri în sălile barului studențesc „Pod Jaszczurami". O șopîrlă — emblema barului — revine, de la firma agățată la intrare, de nenumărate ori, în mobilierul și decorația interioară. La parter : o sală de spectacole pentru reprezentații de teatru, pantomimă, audiții muzicale, proiecții de film, program de cabaret, discuții „publicum" pe teme politice, de regulă organizate de „Asociațiile studenților pentru Națiunile Unite". Sala e folosită și pentru dans. Pe o scară îngustă, coborîm la subsol : în încăperi mici, luminate plăcut, mese și scaune desenate cu multă fantezie se înscriu în jurul barului (la care se servesc și băuturi alcoolice dar cu preț triplu). Pod Jaszczurami este ceea ce se cheamă un club central.

— Există, așadar, o „ierarhie" a cluburilor studențești ?

— Da, multitudinea de club-baruri studențești existente în Polonia se bazează pe diversificarea acestora în trei tipuri : centrale (la nivelul centrelor universitare), de institut și de cămine. Să luăm tot exemplul Cracoviei. Pentru 35 de mii de studenți funcționează aci 23 de club-baruri, fără a mai aminti, ca alte componente ale bazei materiale a activităților culturale studențești din Cracovia, despre un cămin folosit și ca hotel, cinematograful și cele cîteva teatre universitare, precum și cele trei baze turistice dintre care una la Zakopane. Dar să revenim la club-baruri. Am vizitat la Institutul agronomic un asemenea club de cămin : deși afectat pentru 400 de studenți, el dispunea de o clădire proprie și o bună dotare incluzînd orgă electronică, aparate de proiecție, televizor. La Varșovia am putut cunoaște clubul Academiei medicale — dispunînd de săli separate pentru concerte, programe de cabaret, teatru de buzunar și cinematograf. Aci am putut asista la una din activitățile cele mai interesante — serile de cine-jazz : formații studențești acompaniază prin improvizații proiecțiile unor filme mute, dînd astfel acestei originale „cinemateci" un plus de atractivitate. La Wroclaw am vizitat un club studențesc amenajat într-un vechi castel incluzînd, în afara celorlalte dotări, o frumoasă sală de bal. În afara dotării și a multitudinii de tipuri, trebuie menționată conducerea activităților de club realizată mai ales de către studenți și cu un singur salariat. Comitetele sînt alese în adunări ale membrilor clubului respectiv ; pentru a putea candida, studentul trebuie să-și fi dovedit aptitudinile printr-o activitate concretă de mai multe luni. Cît privește programul clubului, el reprezintă în întregime concretizarea propunerilor studenților. Există o mare varietate de acțiuni, astfel încît cluburile sînt efectiv sufletul întregii activități culturale și recreative, locuri plăcute de petrecere a timpului liber, de întîlniri și discuții pe cele mai diverse teme.

— În ce constau aceste activități culturale ?

— Nu voi putea să enumăr decît cîteva. Pe lîngă Z.S.P. activează 145 de cercuri studențești „pro musica" (în care se organizează expuneri, audiții, concerte). 120 teatre studențești (cele mai multe experimentale, promovînd dramaturgi studenți și organizînd programe de cabaret, pantomimă, scena poeziei etc.), 145 formații de muzică ușoară, zeci de cercuri ale cineaștilor și fotografilor, de dans, grupări ale tinerilor artiști plastici care organizează expoziții etc. La nivel național sînt organizate anual : la Cracovia — Festivalul internațional al teatrelor studențești ; la Wroclaw — festivalul de „Jazz pe Odra" ; la Varșovia — Festivalul festivalurilor de film. Pentru prestigiul de care se bucură aceste instituții studențești poate fi amintit faptul că, în cursul vizitei sale în Polonia, președintele de Gaule a vizitat și clubul Pod Jaszczurami ; de altfel, în urma vizitei sale, s-a răspîndit printre studenți moda capelelor asemănătoare cu a înaltului oaspete...

„ALMATUR"

— În ce constă experiența Z.S.P. în organizarea turismului ?

— Ea e conturată în jurul activității unei organizații proprii denumită Almatur, organizație cu filiale în toate centrele universitare care se ocupă de schimburile studențești cu străinătatea (în 1967 au vizitat Polonia 12.000 de studenți străini, iar 19.500 studenți polonezi au făcut excursii peste hotare), de organizarea turismului studențesc intern (peste 80.000 de studenți în 1967) și de exploatarea și gospodărirea bazei materiale proprii. Almatur dispune de case de odihnă, campinguri, autocare, microbuze proprii, iar prin transformarea în timpul verii a unor cămine în „hoteluri internaționale studențești" asigură 7 000 de locuri pentru vizitatorii de peste hotare. Z.S.P. acordă o contribuție de la 20 la 60% din costul excursiilor, în funcție de situația studentului respectiv. Se poate menționa că Almatur valorifică mijloacele proprii și pentru alți turiști atunci cînd studenții sînt la cursuri, obținîndu-se astfel fonduri necesare acestor contribuții, precum sînt autodotările. Activitățile turistice sînt de asemenea foarte variate : în afară de forme mai obișnuite cum sînt excursiile în circuit, taberele de munte și în regiunea lacurilor, sînt organizate tabere și excursii hipice, tabere pentru yachting, itinerarele și programele fiind stabilite la cererea participanților.

„ROBOT"

— Aminteați printre obiectivele de activitate ale Uniunii Studenților Polonezi crearea de posibilități pentru efectuarea unor munci remunerate. Despre ce e vorba ?

— Mă refeream la un alt domeniu interesant de activitate al Z.S.P. Și anume la organizarea, printr-un acord cu Uniunea Centrală a Cooperativelor, a unor cooperative studențești al căror scop este valorificarea activităților practice meșteșugărești sau de deservire ale studenților. Primele cooperative de acest fel au fost create în 1959, la început fiind necesară o muncă stăruitoare de convingere și reclamă pentru a se acredita utilitatea lor. Treptat, cooperativele și-au dovedit folosul atît pentru studenți, care au găsit posibilitatea dobîndirii unor resurse financiare suplimentare bursei, dar și pentru beneficiari, astfel că azi activează peste 14 cooperative cu 40 de mii de membri. Statutul cooperativelor studențești prevede obligativitatea ca cererile de înscriere să fie confirmate de organizație în sensul că munca nu periclitează situația la învățătură a studentului respectiv. În cooperativă nu sînt primiți studenții anului I, iar cei ce se înscriu trebuie să presteze o muncă în valoare de 1 200 de zloți ca fond inițial. Am putut cunoaște mai amănunțit activitatea cooperativei „Robot", din Wroclaw. Numărînd trei mii de membri, această cooperativă, cu un predominant caracter tehnic, primește comenzi din localitate și restul țării pentru reparații de radio și televizor, măsurători energetice, diferite construcții mecanice etc. Cooperativa (care numai anul trecut a avut un venit de 4 milioane zloți, are proprii ateliere, utilaje, materiale, mijloace de transport și magazie. Studenții primesc 70% din retribuția muncii respective, restul fiind destinat pentru personalul salariat, dotările necesare cooperativei și fondul de ajutor social al Asociației studenților. Un sistem bine pus la punct de control obștesc al gestiunii împiedică orice abatere de la regulamentul de funcționare. Cu toate că și în prezent ponderea principală în activitatea cooperativelor studențești o au muncile fizice uneori necalificate, în ultima vreme se constată tendința spre specializare prin utilizarea cunoștințelor și deprinderilor profesionale ale studenților ; de altfel, și taberele de muncă în care studenții participă la lucrări de cercetări arheologice, realizarea de cărți topografice, studii geologice, construcții, campanii antiepidemice etc. Se spune — desigur mai mult în glumă — că unei cooperative i s-ar fi cerut să trimită un al patrulea jucător pentru o partidă de cărți sau doi martori pentru o căsătorie...

Cu toată părerea de rău nu pot fi amintite încă numeroase alte activități interesante pe care delegația noastră le-a cunoscut în Polonia. Marele număr de publicații studențești, folosirea materialelor cu caracter informativ — afișe, pliante, buletinele tipărite ale lucrărilor științifice studențești.

În încheiere, cîteva cuvinte despre tradițiile studențești : pentru studenții anului I un moment solemn îl reprezintă jurămîntul depus la începerea cursurilor ; adevărate sărbători, pregătite cu luni de zile înainte și care transformă studenții în „stăpîni" ai orașelor pe durata zilei respective, sînt „Juvenalia", la Cracovia, și „Juquinada", la Wroclaw : defilări pe străzi în costume de epocă, cu care alegorice și măști, spectacole în piețele orașelor, baluri și carnavaluri, retrageri cu torțe, concursuri pline de veselie (se povestește despre o întrecere „cine bea mai multă bere" între profesori și studenți), farse, concursuri de frumusețe (ale căror miss-uri nu întrunesc doar calități de frumusețe, ci și de cultură, purtare aleasă și simpatie), botezul studenților anului I etc.

Inițiativă, fantezie, organizare proprie a unui larg evantai de activități conforme dorințelor studenților — iată cîteva din trăsăturile pozitive ale experienței Asociației Studentilor Polonezi.

F. M.

CRONICA MICROBISTULUI

Reuşită în... eşec

Nu am semnat niciodată un contract de angajament cu o echipă decît dacă mi s-a garantat respectul opiniilor. Deci şi la Cluj am procedat la fel. Ceva mai mult. Pentru clujeni am demisionat şi din funcţia de selecţioner unic sperînd, avînd chiar asigurarea realizărilor dorite.

Manevrînd în continuare cu uneltele exigenţei, apelînd la mijloacele de tenacitate şi dîrzenie impuse de performanţă, am reuşit să cernem la Universitatea Cluj o serie de inşi plasaţi cam de mult în centrul atenţiei „microbiştilor", datorită nivelului şi randamentului spectacular concretizat doar în cîteva minute meci de meci. Cum valoarea echipei creştea proporţional cu principialitatea şi apărea pasiunea pentru un fotbal elevat, satisfacţia reuşitei ne mărea delirul preocupărilor, căci fotbalul venea la el acasă! Eram pe punctul să credem că, în sfîrşit, la Cluj se poate acţiona cu toată energia, cu toată consecvenţa, mai ales că supleţea atitudinii mele era înţeleasă bine.

Dar parcă este blestemat fotbalul nostru ca bucuriile să-i fie efemere. Cu o zi înainte de expirarea termenului de transferare primesc la Predeal (unde mă aflam cu lotul de jucători) vizita a doi cunoscuţi, care-mi relatează cum că Solomon (în vîrstă de 30 de ani) şi Ivansuc (tot de 30 de ani) au primit dezlegări pentru echipa de categoria B, din Cîmpia Turzii, deşi erau suspendaţi pe unul şi doi ani pentru abateri supuse ani de zile legii Beranger şi în ultimul timp omologate. Colosală eroare de calcul făcuseră cei ce şi-au permis să procedeze aşa...

Cu dezamăgire, cu amărăciunea omului lovit în plin, vedeam clar, ca pe o peliculă, cum se năruie visul meu de aur ce-l vream împlinit în ajunul semicentenarului în oraşul de la poalele Feleacului. Vedeam cum o simplă fiţuică — dezlegarea — torpila unitatea dintre echipă, antrenori şi conducători — închegată în lumina celor mai curate şi cinstite sentimente de pasiune pentru fotbal. Vedeam, în sfîrşit, cum din nou sînt incapabil să „accept" a pune capul sub ţărînă ca toţi cei care lucrează în fotbal din interes şi nu din pasiune, vedeam cum din nou eram dirijat pe poteca implacabilului cuvînt: abandon! Şi, tot văzînd, am ajuns să simt pe propria-mi piele cît de mult a schimbat fotbalul opiniile, caracterul celor care ani de zile l-au trişat...

În ciuda acestei răsunătoare isprăvi — admirabilă pentru unii, dar nu excepţională cum au intuit — eu continui să gîndesc că fotbalul românesc, pentru a se redresa, are nevoie mai întîi de conducători pasionaţi şi înflăcăraţi de sentimentul consecvenţei, apoi al dăruirii şi al competenţei. Ceea ce nu va fi posibil decît dacă şi el — fotbalul — va primi haina largă a organizării specifice şi nu va continua încorsetat în vesta rigidă a prezentului. Ulterior, pot creşte jucători autentici care să adere conştient la efortul specific, să-şi iubească fără limite activitatea pe care singuri şi-au ales-o. Şi se pare că, în mic, la Cluj începuse a se realiza aşa ceva. Căci, din telegrama mai jos notată, jucătorii au mărturisit, acum la despărţire, că tocmai ceea ce alţii au considerat excese a fost liantul apropierii opiniilor şi formării unei concepţii realiste, subliniată după cum se poate reţine. Citez: „Cei din tabăra de la Predeal vă roagă ca, indiferent de hotărîrea ce o veţi lua, să vă întoarceţi măcar pentru cîteva ore în mijlocul lor. Nu ne perturbaţi pentru că şi noi simţim aceeaşi amărăciune în situaţia creată. Credem că timpul petrecut împreună ne îndreptăţeşte să lansăm acest călduros apel însoţit de puternicele sentimente ce ne leagă. Ajutaţi-ne în realizarea dorinţei noastre. Vă aşteptăm cu drag. Lotul Universitatea Cluj".

Constantin TEAŞCA

Vîrsta olimpică

Păcat că s-a sfîrşit! Olimpiana întrecere de la Grenoble s-a stins tocmai cînd ne minuna mai mult şi-şi cîştigase de drept un loc în programul nostru zilnic. Abia-i obişnuisem pe şefi să „închidă ochii" la ora 12 cînd ne furişam spre un televizor, abia le obişnuisem pe neveste să nu se supere că după miezul nopţii noi mai aveam ceva de discutat cu Cristian Ţopescu Pentru posteritate, ediţia jubiliară a jocurilor de iarnă va fi consemnată în nişte simple liste de învingători şi tabele de medalii. Nouă însă, celor care i-am trăit fiecare clipă epopeică, ne-a oferit memorabile lecţii de ce înseamnă efort şi responsabilitate, disciplină voios acceptată şi respectul regulei, renunţare şi sinceritate, fair-play şi spirit de echipă

Vom putea uita curînd formidabila încleştare pentru puc dintre sovietici şi cehoslovaci? Vom putea uita curînd cum ni s-a oprit răsuflarea cînd Panţuru şi Neagoe plonjaseră pe albia de gheaţă de la Alpe d'Huez? Greu de crezut! Tot aşa cum greu de crezut este că nu vom uita cine ştie cît nici cele trei celebre dueluri pentru aur dintre compatrioţii Killy şi Perillat, Schwartz şi Danzer, soţii Protopopov şi cuplul Juk-Gorelik.

Lotul nostru nu ne-a adus din Franţa decît o medalie, dar noi ne-am bucurat sincer pentru că e prima obţinută la vreo Olimpiadă albă Mica bucurie nu ne-a putut spulbera totuşi amărăciunea unor locuri 30 sau 50. E adevărat Ştim că la Olimpiadă totul e să participi şi mai ştim că nu poţi învinge întotdeauna. Am putea scrie pagini întregi care să pledeze pentru ceea ce înseamnă spirit sportiv: nobleţe, fraternitate, tărie de a accepta înfrîngerea, satisfacţie de a te fi învins pe tine însuţi, recunoaşterea limitelor şi neputinţelor tale şi tot aşa mai departe. Am putea scrie astfel dacă am fi fost învinşi numai de data aceasta, sau dacă am avea semne că măcar la Sapporo, peste 4 ani, vom avea mai multe bucurii în întrecerile de sub cerul zeilor.

Că vîrsta studenţiei este vîrsta olimpică s-a convins toată lumea şi la Tokyo, şi acum, la Grenoble Vîrsta medie a lotului american a fost de 22 ani, a celui francez de 24; cel mai în vîrstă lot — cel sovietic — a avut... 25 de ani Peggy Fleming e studentă la Colorado Springs, Tatiana Juk va fi profesoară de limbi străine, iar partenerul ei — Alexandr Gorelik — se specializează în pedagogie, Nancy Greene studiază la Universitatea Nelson din Rockland, Erhard Keller la Facultatea de stomatologie din München şi exemplele ar mai putea continua Prin urmare pentru a avea medalii olimpice trebuie să ai şi un dezvoltat sport şcolar şi universitar

Se pare că, teoretic, a fost înţeleasă şi la noi această necesitate Conducătorii care au însoţit pe olimpici la Tokyo, îndureraţi de insuccesele pe care le aduceau în ţară şi impresionaţi de comportarea loturilor din S.U.A., Japonia U.R.S.S., R.F.G. sau R.D.G. — alcătuite în mare parte din studenţi — au declarat că trebuie luate măsuri.

Şi s-au luat măsuri. În loc să se creeze în fiecare centru universitar un club şcolar-universitar puternic, s-au creat puzderie de clubuleţe pe institute; în loc să se folosească zecile de milioane pentru dezvoltarea bazei materiale şi stimularea performanţei s-au înfiinţat nişte serii studenţeşti care peste un an s-au desfiinţat. Anii au trecut şi sportul studenţesc, în loc să progreseze, a făcut paşi înapoi Ştim ce se va întîmpla: a trecut momentul Grenoble, va trece şi momentul Mexic şi vom ajunge iar la concluzia că vîrsta studenţiei e vîrsta olimpică şi trebuie să facem o nouă cotitură Şi tot aşa, din cotitură în cotitură, vom ameţi...

G. MITROI

Miss „Pătrăţel" 1968 — Pia Brînzeu, locul III la fete

„Oare chiar am cîştigat?" — Sorin Segal locul I băieţi

Vacanţa cu pătrăţele

Şi anul acesta fruntaşii eşichierului studenţesc şi-au dat întîlnire într-o localitate de munte. S-au reunit la Sinaia 52 de băieţi şi 18 fete, reprezentînd 11 centre universitare.

Cel de al 11-lea campionat universitar de şah s-a desfăşurat sub semnul echilibrului valoric, mai ales în turneul băieţilor. Sorin Segal „economistul" s-a dovedit cel mai în formă dintre participanţi, ocupînd primul loc după partida „greşelilor" cîştigată în ultima rundă la colegul de echipă Dan Wolf, epuizat de 5 victorii consecutive şi clasat prin această înfrîngere abia pe locul III.

Un alt student bucureştean, echipier al Universităţii Bucureşti, „artistul" Şerban Teodorescu, a venit pe poziţia a doua, astfel că primele trei locuri au revenit elevilor perseverentului maestru Gică Alexandrescu. Campionul de anul trecut, studentul timişorean Valer Adam, n-a mai rezistat şi acum asaltului bucureştenilor, reuşind abia un loc IV.

Finala fetelor a fost de fapt un duel între timişorencele Suzi Makai şi Trudi Baumstarck. Scoasă din mînă de o remiză „la nervi" făcută cadou principalei sale adversare, Trudi, campioana ţării pe 1967 a venit pe locul secund cu 9 puncte, în timp ce cîştigătoarea, Makai, a acumulat cu o jumătate de punct mai mult. În urma lor un pluton de concurente de valori egale din care s-a smuls ocupanta locului al III-lea, tot o timişoreancă, Pia Brînzeu. Deci toate medaliile la Timişoara!

Şi acum cîteva consideraţii pe marginea disputării finalei. În primul rînd considerăm că este nepotrivită programarea acesteia în perioada vacanţei de iarnă, imediat după sesiunea din ianuarie, cînd concurenţii vin prea obosiţi ca să mai poată realiza partide de calitate. În al doilea rînd, semnalăm lipsa de la această competiţie a unor centre universitare ca Baia Mare, Constanţa, Bacău, Tg. Mureş şi Ploieşti. În sfîrşit, considerăm că actualul sistem de disputare a finalei este prea larg, permiţînd accesul, alături de candidaţii maeştri şi şahiştii de categoria I, al unor jucători de categorii inferioare, ceea ce dăunează evident atît calităţii partidelor cît şi rezultatelor finale. Nu putem încheia fără a aminti excelenta organizare asigurată de Ministerul Învăţămîntului.

Ovidiu PAUN